

HuppelDePup

wordt uitgegeven door de NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging) afdeling Groningen en verschijnt doorgaans drie keer per jaar.

Abonnementen

HuppelDePup wordt gratis toegestuurd aan de leden van de NGV afdeling Groningen.

Overige leden van de NGV kunnen zich abonneren middels een bijkomend of gezinslidmaatschap (à f 18,00 per afdeling/lidmaatschap) van de afdeling Groningen. Dit kunt u aanvragen bij de landelijke leden-administratie: NGV, Postbus 976, 1000 AZ Amsterdam. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de afdelingssecretaris.

Andere belangstellenden kunnen een abonnement nemen op HuppelDePup door overmaking van f 18,00 op girorekening 5563062 ten name van: NGV afdeling Groningen te Hornhuizen o.v.v. Abonnement HuppelDePup. Opzeggen van losse abonnementen schriftelijk vóór 1 november van het lopende jaar.

Oude nummers en jaargangen

Losse nummers, voorzover voorradig, kosten f 6,00. De jaargangen 1994 t/m 1998 (met index) en 1999 en 2000 kosten f 18,00 per jaargang, drie jaargangen f 45,00, vijf jaargangen f 60,00.

Deze kunnen verkregen worden door het verschuldigde bedrag over te maken op de hierboven genoemde girorekening o.v.v. de gewenste nummers/jaargangen. Tevens worden ze (met korting) aangeboden tijdens de afdelingsbijeenkomsten.

Schrijvers-exemplaren

Schrijvers van artikelen kunnen auteursexemplaren verkrijgen tegen een gereduceerd tarief, mits vooraf aangevraagd.

Kopij voor HuppelDePup

Kopij voor het volgende nummer **uiterlijk begin november 2000** toesturen aan het redactieadres: **Snelliusstraat 28, 9727 JN Groningen.**

Enige spelregels

- Het spreekt vanzelf dat kopij grotendeels betrekking dient te hebben op Groningen
- Bij voorkeur insturen op floppy (met een af-druk) of duidelijk geschreven/getypt.
- Hoewel we uiteraard blij zijn met elke inzending, worden meerdere bijdragen van één inzender verspreid over diverse nummers van HuppelDePup.
- Te lange artikelen kunnen door de redactie worden bewerkt/ingekort in overleg met de auteur.

Verantwoordelijkheden

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de stukken die zijn voorzien van een naam. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren, te redigeren, in te korten en enigszins aan te passen evt. in samenspraak met de schrijver van het artikel.

Eerder en elders gepubliceerde artikelen worden niet geplaatst. Artikelen worden opgenomen in volgorde van ontvangst en/of belangrijkheid, een en ander ter beoordeling van de redactie.

Advertenties

Indien u een advertentie wilt laten opnemen in de volgende HuppelDePup, wordt u uitgenodigd te informeren naar de zeer interessante advertentie-tarieven. De vice-voorzitter M.J. IJerman (tel.: 050-311 97 07) zal u graag alle benodigde informatie verstrekken.

Leden met niet-commerciële advertenties (bv.: te koop aangeboden) krijgen korting.

Inhoud HuppelDePup

Voorwoord	61
Groninger Kwartierstatenboek II	61
Genealogisch voorstellen	62
Afdelings website	63
Ver van huis I	63
Afdelingsprogramma	64
Agenda	65
Van de bestuurstafel	66
Een herhaald huwelijk	68
Korte inleiding internet	69
Duitsland-Dag	70
Chirurgijn Peter van (der) Climp	71

september 2000, jaargang 7 nr. 3

Ver van huis II	73
Onbekende bron: Vermoord	74
In Friesland veroordeelde Groningers	80
Boerderijenonderzoek op de Groninger klei	84
Nieuwe boeken etc.	85
Stamreeks Opheikens	87
Dubbelleven van Jan Koerts Davids	88
Service op afstand	89
Kopij Genealogische Dag d.d. 31 mei 2001 te Stadskanaal ..	89
Vragen en antwoorden	91

Voorwoord

Een nieuw seizoen staat weer voor de deur. En het wordt een bijzonder jaar voor onze afdeling, want aan het eind van het seizoen – op 19 mei 2001 – wordt (na Warffum in 1979) de landelijke *Genealogische Dag* van de NGV weer in onze provincie gehouden en wel te Stadskanaal. Wij willen u allen oproepen deze bijzondere dag eens te bezoeken, zeker nu het zo dichtbij wordt gehouden. Het organisatie-comité werkt hard aan een aantrekkelijk programma. In het juli/augustus-nummer van *Gens Nostra* heeft u al een oproep kunnen lezen om kopij voor het mei 2001-nummer van ons NGV-verenigingsblad te leveren. Ook wij van *HuppelDePup* zijn van plan in het april/mei-nummer van het volgend jaar extra aandacht te besteden aan de Veenkoloniën. En ook bij óns is uw kopij hiervoor welkom.

Overigens slinkt onze voorraad artikelen de laatste tijd snel en komt er nog slechts af en toe een artikeltje binnen. Voor het eerst sinds het bestaan van HDP dreigen wij dan ook zonder kopij te komen zitten. Wij verwachten van u geen vele bladzijden tellende en volledig uitgewerkte genealogie of kwartierstaat; een kleine, opmerkelijke, leuke of bijzondere vondst of bron is ons minstens even welkom. Probeer het eens!

Vanaf 15 september zal onze afdeling een eigen website hebben, waar u van alles over de NGV, onze afdeling en 'links' naar andere (Groningse) websites kunt vinden. Het adres van de website is: <http://www.kvi.nl/~roobol/ngv.htm>. Meer hierover kunt u vinden op pagina 63 van dit nummer.

Verder willen wij nog wijzen op een extra afdelings-leden-vergadering op 14 oktober voorafgaande aan de lezing van mevrouw Van Keulen. Voor nadere informatie over het waarom hiervan verwijzen wij naar het artikel B+B (blz. 66).

Als onbekende bron dit keer een uitgebreid artikel over moord en doodslag in vroeger tijd ("Vermoord") en als bijzonder onderwerp een lijst van in Friesland veroordeelde Groningers.

Met de gebruikelijke genealogische artikelen en vondsten weer genoeg stof om de nodige inspiratie op te doen voor het komende genealogische seizoen. We wensen u veel succes bij uw naspeuringen!

P.S. De index over het jaar 1999 zal met het volgende nummer worden meegestuurd.

Voortgang Groninger Kwartierstatenboek deel II

Na de oproep in de vorige HDP (blz. 36) heeft zich een aantal vrijwilligers gemeld, maar spontane hulp is nog steeds welkom. De resterende nog te controleren kwartierstaten zijn inmiddels of worden binnenkort onder deze vrijwilligers verdeeld. De hoeveelheid werk lijkt mee te vallen, zodat er goede hoop is, dat nog voor het einde van het jaar alle staten zijn nagetrokken. Het streven is om in het voorjaar van 2001 het *Groninger Kwartierstatenboek deel II* te laten verschijnen.

**Kopij voor de volgende HuppelDePup
a.u.b. insturen vóór november 2000**

Genealogisch voorstellen

Eddy Landzaat

J. (Johan) Kampen, lidmaatschapsnummer 127674

Hij is 41 jaar, veilingmedewerker en woonachtig in Amstelveen. Hij is sinds een jaar bezig met onderzoek naar de eigen familie en streekhistorie. Hij doet onder meer onderzoek naar de familie Kampen/Kamping, de schippersfamilie Pomp en de families Kits (Oldehove), Horneman (Oldehove/Grijpskerk), Cazemier (Leek), Lukken, Emmelot, Boerema (Sebaldaburen) en Middel (Zevenhuizen).

Naast zijn lidmaatschap van de NGV is hij ook aangesloten bij het CBG en de Drents-Historische Vereniging. Zijn hobby's zijn reizen, fietsen, uitgaan, lezen en astrologie. Zijn e-mailadres is: rbarnett@xs4all.nl.

L. (Lucie) Hoogeboom-Abresch, lidmaatschapsnummer 127818

Zij is 67 jaar en woonachtig in Groningen. Sinds de opening van het Cascadecomplex in 1997 is zij bezig met stamboomonderzoek naar de eigen familie, met name naar het predikantengeslacht Abresch. Naast het genealogisch onderzoek doet zij aan fietsen, wandelen en geniet zij van de natuur. Daarnaast zoekt zij grafteksten op en is zij betrokken bij verschillende bevrijdings-herdenkings-activiteiten.

H. (Henk) Brink, lidmaatschapsnummer 127829

Hij is 67 jaar, woonachtig in Groningen en gepensioneerd fotograaf. Hij doet al vele jaren onderzoek naar de eigen familie. Hij doet onderzoek naar de families Brink (Noordwolde in Weststellingwerf), Beving (Noord- en Zuidhorn, Grijpskerk, Nieuweschans) en Uuldriks/Uildriks (Oldambt, Westerwolde, Fivelingo en Oost-Friesland). Het is de bedoeling dat de onderzoeksresultaten te zijner tijd in druk verschijnen. Naast het stamboomonderzoek houdt hij zich bezig met natuurfilmen. Zijn e-mailadres is: h@brink-3.myweb.nl.

Naast deze drie nieuwe leden willen wij ook twee bestuursleden wat nader aan u voorstellen:

F.P. (Femke) Roobol-Lintelo, lidmaatschapsnummer 126575

Zij is 34 jaar jong, beroepsgenealoge en woonachtig in Groningen. Zij is al 18 jaar met genealogisch onderzoek bezig naar de eigen familie, streekhistorie, schepen en boerderijen. Sinds enige jaren doet zij ook onderzoek voor derden. Zij is behalve lid van de NGV ook aangesloten bij het CBG en de Zuid-Hollandse Vereniging voor Genealogie. Naast het genealogisch onderzoek houdt zij zich bezig met zwemmen, lezen, borduren en muziek. Haar e-mailadres is roobol@kvi.nl en haar homepage is te vinden op <http://www.oprit.rug.nl/proobol>.

Samen met haar man doet zij onderzoek voor de kwartierstaat van hun kinderen, dat zich (in volgorde van de hoeveelheid voorouders) afspeelt in Zuid-Holland, Denemarken, Overijssel, Noord-Brabant, Noord-Holland, Groningen, Duitsland, Friesland, Zeeland, Gelderland, Limburg, België en Frankrijk. Om het leuk te maken heeft zij in haar eigen kwartierstaat onder meer niet-kerkelijken, een soldaat en een katholieke schipper.

Sinds februari 2000 is zij bestuurslid van de afdeling Groningen. Zij is daarin belast met de Dienst Informatie en Publiciteit (DIP) en treedt op als webmaster.

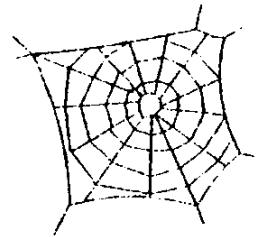
A. (Annet) Kaman-Broekhuizen, lidmaatschapsnummer 127187

Zij is 51 jaar, ondernemer en woonachtig in Hornhuizen. Zij is nu zo'n twee jaar bezig met genealogisch onderzoek naar de eigen familie. Zij onderzoekt met name de familie Broekhuizen (provincie Groningen). De informatie die zij verzamelt, is deels voor eigen gebruik, maar wordt ook gepubliceerd op haar website. Naast het genealogisch onderzoek houdt zij zich bezig met zingen (in twee koren), muziek (speelt dwarsfluit), computers & internet (ontwerpen en beheren websites). Haar e-mailadres is: annet@kaman.nl. Haar website is te vinden op <http://www.kaman.nl/annet.htm>. Sinds februari 2000 is zij bestuurslid van de afdeling Groningen. Zij fungeert daarin als penningmeester.

Onze afdelings website is eindelijk af!

Femke Roobol

Eindelijk is het dan zover: de NGV-afdeling Groningen heeft haar eigen website. De afgelopen maanden is er hard gewerkt om deze te realiseren. De twee nieuwe bestuursleden, te weten de penningmeester en de DIP, hebben de koppen bij elkaar gestoken en het resultaat zal vanaf 15 september te bewonderen zijn op internet. Wat kunt u als afdelingslid van de website verwachten?

We hebben niet alleen als doel om ook via het internet een aantal nieuwe leden te bereiken, maar hopen tevens dat het voor de huidige leden interessante pagina's zullen zijn. U zult er naast de informatie over de afdeling en een samenvatting van oude *HuppelDePups* onder meer de volgende onderwerpen vinden: links naar voor u interessante websites die met (Groninger) genealogie te maken hebben, een overzicht van alle boeken en tijdschriften die onze afdelingsbibliotheek heeft, een gastenboek voor uw opmerkingen en een onderwerp van de maand. Over dit laatste wil ik het nog even wat uitgebreider hebben. Het is de bedoeling dat de onderwerpen in deze rubriek voor een deel door uzelf worden aangedragen; dit kan een opmerking zijn over waar je iets speciaals kunt vinden, of een onderwerp uit de genealogie dat hier kort besproken wordt. Heeft u een idee voor zo'n onderwerp, schroom dan niet ons te e-mailen of te schrijven. Het adres en e-mail adres van de webmaster kunt u in *HuppelDePup* vinden.

Verder maken we een lijst van leden die een eigen genealogische homepage hebben en dat graag aan anderen willen medelen in het hoofdstukje "leden on-line". Ook ú kunt zich hiervoor opgeven; ik ben ervan overtuigd dat wij nog heel wat leden hebben met interessante informatie en prachtige websites!

Tot slot houdt de webmaster zich altijd aanbevolen voor op- en aanmerkingen.

U kunt onze website vinden op het volgende adres:

<http://www.kvi.nl/~roobol/ngv.htm>

Ver van huis I

Antie, kind van Wilcke Klaesen (overleden) en Anneke Tobias wonend in de Beerta, "bij ongeluck hijr in de kraem ... bevallen".

DTB Vlagtwedde, doop d.d. 16-11-1710

Afdelingsprogramma tweede helft 2000

Joop van Campen

Alle afdelingsbijeenkomsten in de periode september t/m december 2000 vinden plaats in de **Groninger Archieven, Cascadeplein 4 te Groningen**, in het verlengde van het hoofdstation, tussen het Emmaviaduct en het Hoornsediep; vijf minuten lopen vanaf bus- en NS-station.

Maandag 11 september 2000

Aanvang : 20.00 uur (hal open 19.30 uur)

Thema : *Genealogie en Internet*

Spreker : Dhr. L. Roobol

Internet is een bijna onuitputtelijke bron van informatie. Het kan dus belangrijk zijn voor de moderne genealoog om het internet op te gaan. Dat is niet moeilijk als men een computer en een modem heeft: bij iedere benzinepomp kan men wel een CD-ROM vinden waarmee men binnen een half uur op het internet is. Maar wat dan? Deze voordracht hoopt u hierin een beetje wegwijs te maken en zal geen opsomming zijn van tientallen niet met elkaar in verband staande websites, maar de nadruk leggen op de verschillende zoekmethoden.

Wegens overweldigende belangstelling op de 'Manifestatie Genealogie en Computer' wordt deze lezing herhaald. Het onderwerp is met name bedoeld voor diegenen die weinig of geen ervaring met internet hebben opgedaan.

Zaterdag 14 oktober 2000

Aanvang : 10.00 uur in de vergaderzaal (archief normaal geopend vanaf 9.00 uur)

Thema 1 : *Extra Afdelings-Leden-Vergadering*

Agenda :

1. Opening
2. Verslag Algemene Vergadering van 8 juli jl. door de afgevaardigde Thijs IJzerman
3. Behandeling rapport "Informatiecommissie" (zie hiervoor B + B, blz. 66)
4. Rondvraag
5. Sluiting

De stukken kunnen t.z.t. (waarschijnlijk begin oktober) opgevraagd worden bij de secretaris Eddy Landzaar.

Na een pauze vervolgen wij met een lezing:

Aanvang : 11.00 uur

Thema 2 : *Wezen en voogden*

Spreker : Mw. J. van Keulen

Veel kinderen verloren vroeger op jonge leeftijd één of beide ouders. Er bestaan dan ook uitgebreide voorschriften, waarin wordt aangegeven hoe in zo'n situatie gehandeld moet worden. In archiefbronnen komt vooral de aandacht voor het beheer van de goederen van de minderjarige kinderen tot uiting. In deze lezing komen ook de rol van de rechtbanken, voogden en weeskamer aan de orde. Daarnaast wordt gekeken naar bronnen over de zorg voor de (half)verweesde kinderen. Daarvoor bestonden in de stad Groningen weeshuizen. In de provincie vervulde de diaconie een taak op dat gebied; later werd de taak deels overgenomen door de overheid en door voogdij-instellingen. Uiteraard wordt het onderwerp toegelicht met Groninger voorbeelden.

Woensdag 8 november 2000

Aanvang : 20.00 uur (hal open 19.30 uur).

Thema : 'Bar en boos. Het weer en zijn vaak rampzalige gevolgen voor onze voorouders'

Spreker : Dhr. J. Buisman

Al eeuwenlang is het weer letterlijk het gesprek van de dag. Wij kunnen daarbij denken aan historische winters (zelfs nog in 1963!), aan zomerhitte en -droogte, aan stormvloed en andere overstromingen (ook door de Zuiderzee), aan storm, aan hagel die de oogst vernielde, aan blikseminslag en brand, aan duurte en hongersnood, aan de pest in een warme zomer, etc. Allemaal zaken die het dagelijks leven van onze voorouders zwaar en bedreigend maakten en die in de geschiedschrijving niet mogen ontbreken.

Ter sprake komen verder: het gebruik van bronnen, bronnenkritiek, ongebruikelijke bronnen, dateringsproblemen (oude en nieuwe stijl), de Kleine IJstijd (Gouden Eeuw en 18e eeuw) en het zogenaamde Moderne Klimaat-Optimum. De lezing wordt royaal geïllustreerd met sheets, waarvan de meeste in kleur.

Woensdag 13 december 2000

Aanvang : 20.00 uur (hal open 19.30 uur)

Thema : *Onderzoek naar militairen in de provincie Groningen*

Sprekers : De heren A. Beuse en J. van Campen

In uw genealogisch onderzoek treft u vrij zeker één of meer militairen aan onder uw voorouders. Dit gegeven vond u mogelijk in de burgerlijke stand of in de doop- en trouwboeken. Vóór 1795 en ten tijde van de Bataafse Republiek was uw voorvader vrijwel zeker beroepsmilitair. Na 1813 is de kans groot dat u hem als dienstplichtige in de archiefbronnen vindt. In deze lezing zullen zowel landelijke als Groningse bronnen worden behandeld, waarin u Groningse militairen kunt tegenkomen.

Wij zouden graag in contact komen met lezers wier voorouders in de 18^e eeuw in het Staatse leger hebben gediend. Wend u dan tot Joop van Campen (adres op achterkaft).

Agenda

- herfst "Verweven verleden". Tien Groninger musea hebben in het kader van het t/m Textieljaar 2000 een expositie ingericht. Zie de special van *Stad & Lande*; o.a.:
- 5 nov. "Stof tot nadenken. Kleding van boerinnen en kapiteinsvrouwen vergeleken" in het Veenkoloniaal Museum te Veendam.
- 16 sept. Historische Dag in Leens. 's Morgens lezingen, 's middags beurs.
- 16 sept. *Genealogische Ahnenbörse 2000*, in Landhaus Mehring, Iburgerstraße 240 te Georgsmarienhütte (A 30, afslag Osnabrück-Nahne), 10-17 uur.
- 5 nov. Dag van de Groninger Geschiedenis, 13-17 uur in het gebouw van de *Groninger Archieven*, Cascadeplein 4 te Groningen. Toegang vrij.
Thema: "De foto als historische bron". Oude foto's kunnen worden aangeboden of voorgelegd aan deskundigen. Aandacht voor het digitaliseren van fotomateriaal. Verder een historische informatie- en boekenmarkt en een fototentoonstelling.
- 19 nov. Winkler Prins Studiedag met als thema *Stadsstaat Groningen*, Veenkoloniaal Museum te Veendam, 13.00 uur; normale entreprijzen
- 16 dec. NGV Friesland: Contactmiddag en 10-minuten-praatjes. Zalencentrum *Onder de Luifel* (tegenover NS-station), aanvang 13.30 uur.

Van de bestuurstafel

B + B (Bestuur en Beleid)

Thijs IJzerman, afdelingsafgevaardigde

Extra Algemene Vergadering 8 juli 2000.

Voor geïnteresseerden in de organisatie van de NGV beleven we interessante tijden. Nadat het Hoofdbestuur (HB) op de algemene vergadering (AV) van 24 april jl. was afgetreden, kondigde het HB een nieuwe AV aan voor eind oktober waarop een nieuw HB gekozen zou worden. Met diverse anderen was en ben ik van mening dat het HB een te zwaar middel aangreep toen de herverkiezing van een lid van het HB door de vereniging werd afgewezen; vooral omdat het voorafgaande aan de stemmingen al gonsde van geruchten over veel te verwachten tegenstemmen. Daar komt nog bij dat er op de Gecombineerde Vergadering in januari ook al critische geluiden te horen waren ten aanzien van het niet herkozen HB-lid en bij zijn vorige herverkiezing eveneens.

Eind mei kreeg ik een e-mail van dhr. Arink, voorzitter van de afd. IJssellanden. Ook hij behoorde tot degenen die de handelwijze van het HB afkeurden. Hij had zelfs de indruk dat de gelegenheid is aangegrepen om van een paar lastige zaken, die nu binnen de NGV spelen, af te zijn. Dat bracht hem op de vraag of het wel zo erg is dat dit hoofdbestuur op een niet goed overdachte manier opeens de bestuurlijke pen neerlegt. Volgens dhr. Arink is er altijd wel een beetje geluk bij een ongeluk. Volgens hem geeft het de vereniging de kansen om zich te beraden op stappen die direct en op korte termijn nodig zijn om als NGV voor haar leden te blijven bestaan en zich aanzienlijk sterker op te stellen in het krachtenveld waarin onze hobby is verzeild geraakt. Indien we dat willen bereiken dan moeten we na de crisis niet een nieuw hoofdbestuur hebben waarin nagenoeg dezelfde mensen zitten. Dan is het gevaar aanwezig dat oude lijnen worden doorgetrokken. Dat is onwenselijk, want dan zijn we als NGV verder van huis dan voor 24 april 2000, aldus dhr. Arink. Deze overwegingen sloten goed aan bij mijn opvattingen naar aanleiding van de gang van zaken op 24 april. Dhr. Arink had het HB voorgesteld om een soort 'informatie' aan te stellen die de problemen zou inventariseren en mogelijk nieuwe HB-leden zou aanzoeken. Daarop kwam geen reactie. Dhr. Arink stelde de afgevaardigden voor om op korte termijn een extra AV bijeen te roepen om bovengenoemde ongewenste ontwikkelingen te voorkomen. Na een snelle consultatieronde binnen het afdelingsbestuur (hier bood e-mail uitkomst) heb ik dhr. Arink laten weten dat de afd. Groningen zijn visie deelde en zijn verzoek om een extra AV steunde. Ook de afdelingen Amsterdam e.o., Computergenealogie, Familieorganisaties en Kennemerland ondersteunden het verzoek. Het HB schreef daarop voor 8 juli een extra AV uit die gehouden werd in het nieuwe verenigingscentrum te Weesp.

Vervolgens kwam er een grote stroom reacties, grotendeels in de vorm van e-mail, binnen vanuit diverse geledingen in de NGV. De HB-crisis was duidelijk iets dat de (bestuurlijke) gemoederen bezig hield. De algemene teneur was duidelijk: bijna iedereen was van mening dat de reactie van het HB na het niet herkiezen van een van zijn leden overtrokken was. Ook het idee van het aanstellen van een of meerdere (in)formateurs die een inventarisatie zouden opstellen van de zaken die op korte termijn aangepakt zouden moeten worden (een soort regeerackoord) en vervolgens op

zoek zouden gaan naar nieuwe HB-leden, vond vrij brede instemming. De afd. IJssellanden was zeer productief, er werd een 'praatstuk' opgesteld van ruim 7 pagina's waarin diverse knelpunten binnen de NGV werden gesignaleerd en suggesties werden gedaan voor een beter functioneren van de NGV. Veel van die ideeën kunnen wij als bestuur van de afd. Groningen onderschrijven.

Op 8 juli werd dan de extra AV gehouden. De voorzitter van het HB dhr. Dix, opende de vergadering en memoreerde dat dit een unieke vergadering was: nog nooit eerder was er in de geschiedenis van de NGV een AV uitgeschreven op verzoek van een aantal afdelingen. Hij vervolgde met een verklaring over de gang van zaken op 24 april. Vanwege zijn persoonlijke gezondheid had hij al besloten om zich in 2001 niet herkiesbaar te stellen. Mede door tragische familieomstandigheden was het zijn bedoeling om het tot aan de AV van 2001 kalmer aan te doen (ook op medisch advies) en zou dhr. Hees als vice-voorzitter zijn taken grotendeels waarnemen. Door het niet herkiezen van dhr. Hees werd dit plan doorkruist en besloot het HB als geheel af te treden. Vervolgens droeg hij de leiding van de vergadering over aan het HB-lid dhr. Vennik. De verklaring van dhr. Dix wierp een ander licht op de gang van zaken op 24 april. Naar mijn gevoel zou het op de AV van 24 april anders gelopen zijn als deze verklaring toen was afgelegd. Hoe het ook zij, dat is niet gebeurd en gedane zaken nemen geen keer.

Nadat de vergadering de agenda had veranderd, gaf dhr. Arink namens de initiatiefnemers een verklaring waarom tot het bijeenroepen van deze AV was verzocht. Vervolgens gaf hij een opsomming van knelpunten en andere zaken binnen de NGV die door een nieuwe HB aangepakt zouden moeten worden. Daarna kwam het belangrijkste punt aan de orde: het aanstellen van een of meerdere (in)formateurs. Het HB kwam met een eigen voorstel om de zaken zelf af te handelen en beriep zich daarbij op een telefonische enquête onder de afdelingsvoorzitters waaruit zou blijken dat er ook steun was om het HB zelf de zaken af te laten handelen. Tenminste twee voorzitters bleken niet geraadpleegd te zijn en niemand had begrepen dat het om een enquête ging. Na enige discussie werd tot stemming overgegaan en het voorstel voor het aanstellen van een vijftal (in)formateurs in de vorm van een commissie van de AV werd met grote meerderheid aangenomen. De commissie kreeg als opdracht mee: 'de gesignaleerde problemen te inventariseren aan de hand van de beschikbare stukken en in nader contact met alle afdelingen en een rapport uitbrengen, alsmede met een voorstel komen voor een nieuw bestuur, zoveel mogelijk aan de hand van het opgestelde tijdschema'. Na een schorsing waarin een broodje genuttigd kon worden, werden de namen van de informateurs bekend gemaakt. Het zijn de heren Vulsmas (oud voorzitter NGV, afd. Amsterdam e.o.), De Wit (afd. computergenealogie), Schelhaas (afd. Rijnland), Kind (afd. Koggenland) en Regtien (afd. Amersfoort e.o.). Deze (in)formateurs zijn aan een strak tijdschema gebonden. Uiterlijk half september moeten zij met een voorstel komen, zodat de afdelingen zich er eind september/begin oktober op een afdelingsledenvergadering over kunnen buigen. Elders in dit blad vindt u een agenda voor een extra afdelings-leden-vergadering. Deze afdelings-leden-vergaderingen moeten uitmonden in een AV op 28 oktober a.s. waar dan een nieuw HB gekozen zal worden.

Zoals ik al aan het begin van dit stuk meldde, het zijn interessante toestanden binnen de NGV-wereld. In mijn volgende bijdrage kunt u meer lezen over de AV van 28 oktober a.s.

Het gemak van e-mail

Tot slot nog iets over e-mail. Het is een bijzonder handig en goedkoop middel om snel informatie uit te wisselen met in principe een onbeperkte hoeveelheid personen. Dat bleek eens te meer uit de 'discussie' die volgde op het initiatief tot het bijeenroepen van de extra AV. Soms kreeg ik het gevoel dat ik haast werd bedolven onder de reacties die mij per e-mail bereikten. Tijdens de AV van 8 juli beklagden sommigen, waaronder enkele hoofden van dienst, zich er over dat zij niets hadden ontvangen maar dat wel graag hadden willen ontvangen. Dat kan een aantal oorzaken hebben: het e-mail adres is niet bekend bij de afzender; men heeft geen e-mail of het was niet bekend dat de persoon in kwestie die informatie wilde hebben.

Wat het eerste betreft, het lijkt mij een goede zaak dat er zoveel mogelijk e-mailadressen van kaderleden bekend worden. Wellicht dat er een soort mailinglijst kan komen zodat bepaalde informatie standaard naar alle betrokkenen/geïnteresseerden verzonden kan worden. In dit verband wil ik nog wel opmerken dat het uiteindelijk de afgevaardigden zijn die een stem uitbrengen op de AV. Bij hen ligt dus de besluitvorming, hetgeen niet weg neemt dat ook anderen mogen meepraten. Tegen degenen die geen e-mail hebben zou ik willen zeggen: zorg dat u het krijgt en zorg dat uw e-mailadres zo breed mogelijk bekend wordt. Aan de andere kant moet het niemand opgedrongen worden en moeten de e-mailers er rekening mee houden dat er ook mensen zonder e-mail zijn (en zullen blijven). Die moeten dan via de post bereikt worden, alleen doet die er langer over en kan er dus minder snel gereageerd worden. Waar we voor op moeten passen is dat we niet een soort tweedeling krijgen tussen degenen met en zonder e-mail. Dat kan snel leiden tot irritaties en boze reacties en daar is niemand bij gebaat, ook de NGV niet.

Een herhaald huwelijk

Thies Hindriks Bieleveld, geboren te Zuidbroek 13-1-1765 en aldaar gedoopt 20-1-1765, tapper van beroep, sluit zijn (derde) huwelijk met **Janneke Doekes**, geboren Tripscompagnie 19-11-1789 en gedoopt te Zuidbroek 13-12-1789.

De eerste keer laat hij zijn voorgenomen huwelijk op 23-2-1811 afkondigen te Sappemeer en trouwt vervolgens kerkelijk aldaar op 21-3-1811.

Na het invoeren van de Burgerlijke Stand gaat hij wettelijk trouwen met dezelfde Janneke Doekes op 14-12-1811 te Sappemeer.

Bij dit huwelijk erkennen zij een kind.

Was dat de reden om opnieuw te trouwen?

Tobias K.J. Wagenaar, Groningen

ADVERTENTIE

Sommige boeken zijn onmisbaar bij historisch onderzoek. Daartoe rekenen we zeker de Bibliografie van Groningen, dat sedert 1983 inzicht geeft in publicaties in en over Groningen. Daarnaast is in onze boekhandel in Haren en Groningen (Zwanestraat) een uitgebreide afdeling Groningans aanwezig.

b o e k h a n d e l
Boomker & Savenije

Rijksweg 205 9752 BII Haren (Holland)
Zwanestraat 41-43 9712 CK Groningen (Holland)
Oude Kijk in 't Jatstraat 19 9712 EA Groningen (Holland)

Een handje geeft een nieuwe verwijzing

door Antonia Veldhuis.

Bij onze laatste enquête in 1996 reageerde 40% van onze lezers. Het aantal computergebruikers daarvan was 73%. Hoeveel daarvan regelmatig op internet zaten werd door ons niet gevraagd. En vergeleken met tegenwoordig was dit medium toen nog maar klein, ongetwijfeld slechts een klein percentage.

Het zou dus weer tijd worden voor een nieuwe opiniepeiling en dan is het aantal computergebruikers zeker een stuk hoger.

De NGV Groningen probeert ook bij internetgebruik u behulpzaam te zijn. We hadden o.a. een artikeltje over internet, een boekentip over dit onderwerp, Kees Hessels (oud-secretaris) gaf voorlichtingsavonden over internet bij hem thuis, er waren twee dagen *Computer & Genealogie* (1998 en 2000) en we hadden en krijgen een lezing van Lars Roobol om u wegwijs te maken.

Toch blijft het voor de beginner moeilijk om door de vele pagina's de juiste te vinden. Hoe begin je? Allereerst natuurlijk internet op je computer (laten) installeren en een provider vinden. Betalen hiervoor hoeft tegenwoordig niet meer, er zijn plenti gratis. CD's voor installatie van internet en verder toebehoren (zoals een navigator, een programma om internet te bekijken) zijn overal (ook weer gratis) te verkrijgen.

Lukt zelf installeren niet helemaal (of helemaal niet) dan kom je er met behulp van de helpdesk (ik spreek uit ervaring) wel uit, anders is er altijd wel een handige jongen/meisje die je helpen kan. Maar dan. Bij welke site begin je en hoe ga je verder?

Eenmaal op het net verdwaal je al snel. Het is dus belangrijk een paar favoriete sites (bladzijden) te hebben, waar je snel weer heen kunt gaan. Vastzetten dus, oftewel inladen en dan op favorieten toevoegen of bookmarks (add bookmarks) klikken. Wil je op de telefoonnota besparen dan verbreek je de verbinding na het inladen en kijkt "off line" (op de computer zelf dus).

Laten we eens een paar voorbeelden nemen van internetsites die interessant zijn voor de genealoog, uiteraard betrekking hebbend op Groningen. We hebben verbinding met een provider en starten de navigator op. Bovenin typen we:

<http://www.cbg.nl>. De hoofdpagina van het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag verschijnt dan. Rechts het gebouw en algemene informatie, links staan in een blauw vlak diverse verwijzingen. Als je daar met het pijltje heengaat, verandert het in een handje. Dat betekent dat daar weer een andere bladzijde onder zit. (Dat is trouwens ook vaak het geval bij tekst die in kleur afwijkt of die onderstreept is). Onderaan staat "links". Als u daarop klikt gaat er een wereld aan genealogische pagina's voor u open. Eerst zijn er vele algemene bladzijden, daarna (onder zwarte letters) rangschikking per provincie. U gaat dus naar Groningen, waar op dit moment drie verwijzingen staan.

Een ander adres is **<http://www.ngv.nl>**, onze eigen NGV-site. Ook hier weer doorverbindingen naar diverse (soms dezelfde als bij het CBG) bladzijden en een lijst met (ruim 300) NGV-leden die een eigen homepage hebben. Een nadeel is dat de namen alfabetisch gerangschikt zijn met de woonplaats en je dus niet weet van welke plaatsen ze informatie hebben.

Info over Groningen hebben o.a. Dick Kuil, de Molema's en Harm Selling. Klikken (met de muis natuurlijk) verbindt u door met hun homepage. Deze kunt u ook rechtstreeks bereiken:

<http://www.futurum.nl/genealogie/gpg.html> is de Groningse pagina van Dick Kuil, kenner van de Pekela's. Verder o.a. inhoudsopgave van HDP en Gruoninga.

http://www.medewerker.bro.nl/W_T_Molema/links.htm geeft heel veel verwijzingen naar genealogische sites door het echtpaar Molema.

<http://people.a2000.nl/hselling/> geeft de homepage van Harm Selling, specialist van Winschoten en omgeving. Hierop ook genealogische vragen, Groninger genealogische pagina's en diverse stamreeksen.

<http://www.futurum.nl/genealogie/download.html> geeft veel gratis te downloaden bestanden betreffende de provincie Groningen, o.a. huwelijkscontracten in de provincie Groningen, veel over Pekela, dopen/huwelijken van Blijham, Hoogezand, Kielwindweer, Meeden, Noordbroek en vele andere plaatsen.

<http://geneaknowhow.net/digi/bronnen.html> geeft een overzicht van digitale bestanden die er op internet te vinden zijn, op het bbs, of welke er (en waar) te koop zijn. Ze zijn gerangschikt per onderwerp en per provincie.

Een adres waar ik zelf regelmatig op kijk, en die ik dus ook heb vastgezet, is de Internet Family Finder met als adres <http://www.genealogy.com/iffiop.html>. Door daar een familienaam in te typen heb ik al diverse overlijdensdata gevonden en bovendien contact gekregen met een ver familielid in Canada.

Tot slot nog even voor de Friezen of Fryslân liefhebbers onder ons:

<http://members1.cbello.nl/~stienstra/frgen/> geeft in diverse talen genealogische adressen en informatie over Fryslân (Friesland dus).

Aan deze adressen heeft u voorlopig wel even genoeg. Bij het ter perse gaan van dit nummer hopen we onze eigen NGV-Groningen homepage in de lucht te hebben. Voor meer hiervoor zie bladzijde 63 in dit nummer.

Misschien heeft u ook een genealogische site waarvan u denkt dat die de moeite van het vermelden waard is. Stuur of mail dan het adres (graag met wat er op te vinden is) aan ons, dan kan er (bij genoeg adressen) mogelijk in het volgende nummer een artikel over worden samengesteld. Heeft u problemen met internet, de computer of een genealogisch computerprogramma, dan kunt u altijd onze helpdesk "kinn'n wie joe help'n?" bellen. Adressen achterin dit nummer, mijn e-mail adres is:

antonia.veldhuis@hetnet.nl. Veel succes!

Duitsland-Dag

De *Groninger Archieven* zijn van plan eind maart of begin april 2001 samen met onze afdeling en de afdeling Drenthe een **Duitsland-Dag** te organiseren. De bedoeling is op deze dag een aantal archieven en verenigingen uit het noordwesten van Duitsland uit te nodigen. Het doelgebied wordt ruwweg begrensd door het gebied ten noordwesten van de lijn Wilhelmshafen, Oldenburg, Osnabrück/Bielefeld, Münster en Bentheim.

Hoewel er enige contacten bestaan en belangrijke adressen in Duitsland bekend zijn, hebben wij toch een aantal vragen aan onze lezers.

Wie kent Duitse particulieren en/of verenigingen, die aan zo'n dag zouden willen meewerken? Wie heeft (ruime) ervaring met onderzoek in dit gebied in Duitsland? Wie kan iets vertellen over hoe je het best genealogisch onderzoek in Duitsland doet; wie kent Duitstalige boeken op het gebied van genealogie; wat is er anders dan bij ons in Nederland; kun je naast onderzoek in de archieven en bij de kerken ook elders genealogische gegevens verzamelen en zo ja, waar?

Meld dit dan bij de heren Van Campen of Hartog, of bij mevr. Roobol. (zie achterkaft)

De chirurgijn Peter van (der) Climp

Petronella J.C. Elema

In *Mensen van vroeger* 3 (1975), no. 1, pag. 16-20; 3 (1975), no. 8/9, pag. 157-160; 4 (1976), no. 1 pag. 16-22; en 5 (1977) no. 2, pag. 41-47 zijn artikelen van mijn hand over verschillende families Klimp te vinden. In de tussenliggende 25 jaar vond ik zo af en toe wel wat bij, maar veel om het lijf had dat niet. Een naamgenoot was toentertijd echter blijven liggen: de chirurgijn Peter van (der) Klimp. Over hem verzamelde ik inmiddels het volgende. Hoewel hij enkele – ook overlevende – kinderen heeft gehad, kon ik geen voortzetting van dit geslacht vinden.

Genealogie

Peter van (der) Klimp, chirurgijn, overl. na oktober 1722 en waarschijnlijk vóór 1730, tr. (1) vóór 1686 **Sara Schoormans**, tr. (2) Veendam 17-2-1701 **Niesjen Haalweghs**, van Winschoten, d.v. Johannes Haalwichs, tr. (3) Veendam 12-12-1710 **Lummigjen Hindriks**, uit Emmen, overl. vóór oktober 1722; zij tr. (1) Veendam 24-3-1702 Willem Barel, van Emmen.

Peter van der Klimp en zijn vrouw Sara Schoormans kwamen voor op de lidmatenlijst van Veendam d.d. 10-7-1687 (RAG, Kerkeraad Veendam en Wildervank, 1685-1703, 10-7-1687 (lidmatenlijst), als nrs. 31 en 32). Hij was chirurgijn (zie ook de betiteling in V II 3, 15-7-1686), want hij komt soms voor met de betiteling 'Mr.', en bovendien is er eenmaal sprake van een conflict over 'meesterloon': dat was het geval in 1698, toen Hille de vrouw van Geert Gort "klaegde met Mr. Pieter van der Klimp wegens meesterloon quaestie te hebben en dieswegen onbequaem om te communiceren" (RAG, Kerkeraad Veendam en Wildervank, 1685-1703, 27-2-1698). Mogelijk heeft met zijn functie ook te maken de volgende inschrijving uit 1713 (GAG, III tt 2, fol. 69, 28-11-1713): Burgemeesteren en Raad (B & R) gelasten de Stadts advocaet fiscaal Thomas Alting [om] Pieter van der Klimp voor de heeren raadsheren van het Nedergericht in commissie te citeren, om over haar Ed: verstaan te werden, op de hand soo door den selven soude sijn gefabriceert, ende waar over met Engelbert van Loenen questieus is, ende welcke oock mede sal werden gedenuntieert.

Op 29-12-1692 werd Pieter van der Klimp als diacon in Veendam gekozen (RAG, Kerkeraad Veendam en Wildervank, 1685-1703). Minder dan een jaar nadien was "Mr Pieter van der Klimp diacon openbaerlijk tot aenstoot van andere hantgemeijn [...] geworden met Roelf Blinck collector (Ibid. 1-9-1693), en oordeelden de broeders dat zij zich deze maal van het Avondmaal moesten onthouden. In 1697 besloot Mr. Pieter zelf hiertoe, nadat hij een kwestie met Jan Glim had gehad (Ibid. 3-9-1697). In datzelfde tijdvak had hij ook al ruzie met Elias Bilevelt (Ibid. 15-5-1698): mr. Pieter verklaarde dat een eerdere zaak was "afgedronken" maar dat Bilevelt hem nu bij het gerecht had aangeklaagd; omdat de laatste tot de kerkeraad behoorde, waren de andere leden daarvan niet gelukkig met de situatie (Ibid. 4-6-1698). Enkele maanden later was de zaak echter bijgelegd (Ibid. 2-9-1698). Amper was dit afgehandeld of een nieuwe ruzie deed zich voor, nu met Sijwert Harckema die klaarblijkelijk een slechte dronk over zich had en regelmatig werd vermaand. "Mr. Pieter van der Klimp klagende door Harckema beledight ende seer quaelijck bejegt te sijn, vindt sich onbequaem tot de Heijlige communie (Ibid. 2-12-1698).

Pieter en Sara waren zeker al in 1686 gehuwd. In dat jaar kochten Pieter van der Klimp, chirurgijn in Veendam en Wildervank, en Sara Schoormans zijn huisvrouw, een huis gelegen op pachtgrond te Veendam voor f 550 van Roelof Reynders, erfgeseten in Veendam, en Aeltjen Wessels e.l. (RAG, V II 3, fol. 51, 17-5-1686). Zwerften van dit pand waren ten N. Derrick Jaspersen, ten O. de wegh, ten Z. Coert Janssen, ten W. Herman Pieters.

Tijdens dit eerste huwelijk worden zij in 1696 genoemd bij het huwelijkscontract van Anna Elisabeth Nieman, in Veendam, en Albertus Cost, in Groningen (RAG, V II 4, Veendam 21-5-1696). Aan bruidszijde Peter van der Klimp en Saertien Schoormans vader en moeder (zij ondertekenden als Pieter en Sara), Antonius Nieman broeder en - doorgehaald - Gerardus Schoorman voormond en oom. Hieruit blijkt dat Sara weduwe is geweest van een Nieman, uit welk huwelijk de kinderen rond die tijd al volwassen waren. Bij zijn huwelijk - ook in de stad - blijkt Antonius Nieman van Emden afkomstig te zijn; het lijkt mij waarschijnlijk dat zijn moeder - en misschien zelfs zijn stiefvader - ook vandaar kwamen.

We vinden bijzonderheden over Sara als in 1686 de kerkeraad de zaak van Jan Jansen Houwingh behandelt (RAG, Kerkeraad Veendam en Wildervank 1685-1703, 16-5-1686): deze had, dronken zijnde, tegen Mr. Pieter van der Klimps huisvrouw, Zarah Schoormans, enige lastering "uigtgespoogen". In nuchtere toestand verklaarde hij echter niets dan eer en deugd van haar te weten ... Ook mr. Pieters tweede vrouw, Neesjen, kwam een keer in deze bron voor en wel in de zomer van 1703, toen zij handrastelijk was geweest met de vrouw van Tiarck (of Tierck) Cuiper (RAG, Kerkeraad Veendam 1702-1818, 1-6-1703 en 7-9-1703). Overigens waren de dames enkele maanden later weer verzoend.

Het huwelijkscontract van het tweede huwelijk (RAG, V dd 15, 22-1-1701) gaf aan bruidegomszijde P. Schultetus als daartoe verzocht, aan bruidszijde mons. J. Haelwigh vader, mons. Henr. Haelwigh (sibbe)voogd, Haijcko Jans vreemde voogd, Haijcko Jans en Johanna Haelwigh ehel. zwager en zuster (twee verschillende personen!).

Het derde huwelijk werd gesloten in 1710 (hc: RAG, V mm 3, fol. 206, 6-11-1710). Noch aan bruidegoms-, noch aan bruidszijde verschenen familieleden als getuige.

Na Lummigjes dood werd een "Inventaris van de goederen nagelaten door Lummegjen Hindriks" overgegeven door haar weduwnaar Meester Pieter van der Klimp (RAG, toegang 731 (Oldambt), inv.no. 1339, Zuidbroek 20-10-1722). Daaraan ontleen ik: Een huis an't Oosterdiep in Veendam op de grond van de heer Wildervanck, doende jaarlijks tot grondpacht f 3.15.0; een tuin over't diep doende jaarlijks f 5.

Er was een vrij uitgebreide verzameling huisraad.

Aan levendige have: 1 koe, 1 kalf, 2 korven ijmen.

Zilver en goud: een boek met silver krappen, 6 silver lepels, 1 muster lepel, 1 silver kop, 1 beker, silveren op de sijde ketten koker, mes en vorke met een tassche, 1 paar gaspen, een vingerhoed, 2 golden ringen, 2 bingels met 2 krallen; f 51.19.8 contant.

De winkel met dozen, schalen en enige waren, ½ anker edijk [= azijn], ½ anker raap-olij, 25 à 30 lb. sijroop, ½ sak sold, medecinen en ande kremer waren, 1 boek kaste met wat boeken.

Zo'n 15 vorderingen, waarvan de hoogste is f 64.7.0 van Willem Dijkema. Diverse vorderingen waren van hetzelfde kaliber, maar ook f 500 van de scholte tot Emmen (deze brief was aanvankelijk vermist, maar teruggevonden) en f 100 van Harm Coops.

Vóór 1730 zal ook mr. Pieter zijn overleden. In januari van dat jaar traden op Berent Mennekes en Gerlof Harms voormond en voogd over Pieter van der Klimps kinderen, om oplossing en rekening te doen (RAG, toegang 731, Oldambt, inv.no. 5592, Zuidbroek, 6-1-1730). Bij deze gelegenheid was ontvangen ruim f 97, doch uitgegeven bijna f 112.

Uit het tweede huwelijk:

1. **Johanna Margarieta**, ged. Veendam 5-10-1704

Uit het derde huwelijk:

2. **Jantjen**, ged. Veendam 11-10-1711

3. **Hiskias**, ged. Veendam 13-9-1716

Ver van huis II

Aeltien, dochter van Jan Joesten en Maria Adams, wonend in Groningen (bevallen in Abelien Willems huis).

DTB Vlagtwedde, doop d.d. 21-8-1718

Hindrik Hindriks en Lammigjen Hindriks woonachtig in de Wildervank en leggende met een schuute turf alhijt bij de klappe, geboorn den 5den deses en genoemt Hindrik.

DTB Nieuwolda, doop d.d. 9-11-1738

Aaltjen Derks dogter van Derk Egberts, en welke van de Mennonijten tot onse gemeente is overgegaan, sijnde de huisvrouw van Habbo Sijbolts.

DTB Nieuwolda, doop d.d. 2-3-1742

Een dogtertjen van mons: Roelof Duirzema en Hemme Jans wonende anders te Zuidbroek maar hij onverwagt in de kraam bevallen, gebooren den 2^{den} dezses en genoemt Trijntje.

DTB Nieuwolda, doop d.d. 10-12-1747

ADVERTENTIE

BOEKHANDEL GODERT WALTER

Oude Ebbingestraat 53

9712 HC Groningen

Email: gwalter@noord.bart.nl

Tel 050-312 25 23

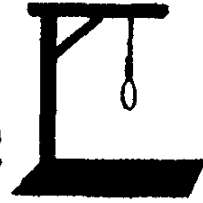
Fax 050-318 66 30

De specialist in het Noorden voor Groningana

Onbekende bron: Vermoord

Antonia Veldhuis, correctie Henk Hartog

Hoewel in deze onbekende bron sommige zoekbronnen overeenkomen met de in een vorig nummer geplaatste bron "crimineel" (zie HDP september 1996), hebben we toch gemeend deze te moeten schrijven. Het accent ligt hier op de zware delicten, met name moord en doodslag.

Vlak na de brute moord op Meindert Tjoelker zei een collega van mij dat deze dingen tegenwoordig schering en inslag waren en dat ze vroeger niet gebeurden. In een vorige HDP (september 1996) schreven we het artikel "per ongeluk gedood". Voor wie denkt dat dat een incidenteel geval was, nee dus.

Omdat wij doorgave van bronnen en straffen voor de genealoog belangrijker vonden dan vergelijkingen vroeger/nu hebben wij dit zelf niet gedaan. Toch willen wij u enige gegevens hierover niet onthouden.

Uit een lezing van de heer dr. D.A. Berents, gehouden voor de NGV afdeling Amersfoort en omstreken op 22 april 1999 en samengevat in hun afdelingsorgaan van september 1999 (hij onderzocht 5500 vonnissen in Utrecht), citeer ik:

In de Middeleeuwen behoorde 37% van de misdrijven tot de categorie "agressie", waaronder vallen doodslag, moord, mishandeling enz. 40-60 mensen van de 100.000 kwamen hierbij om het leven, tegen nu ongeveer 2. Volgens hem zou de oorzaak kunnen liggen in het feit dat men meer op straat leefde en men meer wapens, met name messen, had. Ook leidden toegebrachte verwondingen sneller tot de dood dan tegenwoordig, vanwege de gebrekkige medische voorzieningen. In de 16e eeuw neemt dat percentage toe tot ongeveer 50%, en in de 17e en 18e eeuw daalt het tot 20%.

Tot zover de heer Berents. In Groningen kunnen de cijfers wat afwijken, maar hoe je het ook bekijkt, het is natuurlijk altijd te hoog. Het is in ieder geval zeker dat de straffen aanmerkelijk zwaarder waren dan tegenwoordig.

Een paar voorbeelden van vonnissen uit het Criminele protocol van Burgemeesteren en Raad der Stad (RA III ii). [Die van 1774 is bevestigd in de Hooge Justitiekamer (toeg. 136 inv.nr. 1985, d.d. 25-8-1774). De data zijn die van het vonnis, tussen ( ) de vindplaats]:

"Hangen door de strop" voor Popko Claessen omdat hij een "cameraet met een mes gestoken" had waarop die overleed (16-3-1619)(RA III ii 2, fol. 9).

In een zak in het water gegooid tot "datter de doodt nae volgt" voor de 22-jarige Geeske Harmens (geboren in "Northooren", graafschap Bentum) voor kindermoord. Ze was op 18 augustus bevallen van een kind (gewonnen bij de soldaat Johan Turff) dat ze in het Suider nieuwe diep had gesmeten (10-11-1642) (RA III ii 2, fol. 102).

Geradbraakt werd de 20 jarige Harmen Jans uit "Straecholt in Oostfrieslant" omdat hij zijn meester Jan Nijenhuijs had vergiftigd "met rotten-kruijt" (en wel een halve lepel), gemengd in een "commie met appelde brie", waaraan die "binnen weijnich dagen seer jammerlijk gesturven is" (29-11-1684) (RA III ii 3, fol. 300).

Wurging voor het plegen van kindermoord wachtte een heer en zijn dienstmeid (12-12-1740).

"Levendich geraadbraakt", waarna zijn hoofd er werd afgeslagen en als afschrikwekkend voorbeeld op een pin ten toon werd gesteld kreeg de "na gissinge" 22-jarige Jan Harms voor de op 9 mei 1774 gepleegde diefstal met moord op juffrouw Land (22-8-

1774) (RA III ii 5, fol. 16).

In 1596 eindigde Alke Engels op de brandstapel, omdat ze het dochttertje van dominee Antonides in Wedde een "vergiftigde" appel had gegeven, waarop die overleed. (Zie artikel "toverije" in de vorige HDP).

In Friesland werd op 2 december 1531 Aelcke Jacobs uit Winsum levend begraven omdat ze haar kind (onlangs gehad bij ene Wybe) in de sloot verdrongen had. (Rentmeestersrekeningen Friesland 1518-1575)

Vreemd genoeg waren er voor hetzelfde soort delicten ook veel lichtere straffen. Uit de "Ontfanck van breucken des Gerichtes Westerwolde" haalden we: "Gerdt Trenninck hefft Aeike Boeginck zaliger gewundeth, darann he gestorvenn is, de broke tsestich (60) Emders gulden" (1585/1586, fol. 36) en Detmer ter Wisch gecomponert van den nederslach he an salige Albert ter Haer gedaen vor viftich (50) emder gulden" (7-6-1591). Ter vergelijking: Claes Thomas kreeg op 3-10-1628 voor gestolen leer en schoenmakersgereedschap een boete van 100 car. gulden. Waarschijnlijk zijn dit gevallen geweest van "per ongeluk gedood".

Aan de lijfstraffen en doodstraf kwam trouwens pas in de 19e eeuw een eind. Op 12 april 1838 's morgens om 11 uur is het laatste doodvonnis in Groningen voltrokken. De ongelukkige was Okke Geerts Kluin, voor een op 22 april 1837 begane moord met diefstal in Uithuizen. Hij sloeg Marijke Arents Teisman met een bijl de schedel in om met haar geroofd geld naar de voorjaarsveemarkt te gaan. Hij eindigde ook op de markt: Hij werd daar opgehangen, nadat zijn verzoek om gratie was afgewezen. Nu nog wordt er gezegd: "Daor biste goud afkomen, beter as Okke Kluun, want dei mos hangen!".

Het geselen en brandmerken ging door tot 1854. Meer geluk dan bovenstaande Okke had de 16 jarige H.J.T. uit Nieuwe Pekela. Voor het in brand steken van het huis van T. Stijntjes in Stadskanaal werd op 14 september 1870 de doodstraf geëist, welke op 21 september door de rechtbank ook werd uitgesproken. Omdat die straf op 17 september 1870 was afgeschaft werd zijn vonnis gewijzigd. Het beroep van beul was, heel toepasselijk, uitgestorven.

Terug naar de tijd voor 1811, die erna is gemakkelijker te vinden en via kranten na te zoeken. Eerst nog een paar voorbeelden:

11 februari 1572: Ubbe Memmes was doodgeslagen. Er volgt een proces tussen de wettige zoons en een bastaardzoon (een vrij speelkind) om het bloedgeld dat men zal ontvangen. De uitslag is dat de moeder van de verslage niets krijgt en echte kinderen met het bastaardkind gelijk opdelen (elk kind evenveel).

Op 14 januari 1575 eist de voormond van wijlen Gherrydt Janssen's nagelaten kinderen van de kerkvoogden van Finsterwolde verzoening van het gestorte bloed (zoengeld wegens doodslag) van genoemde Gherrydt. Deze was door de schoolmeester van Finsterwolde, Johan Gheest, doodgeslagen. De kerkvoogden worden niet aansprakelijk gesteld. Wie dan wel moet betalen wordt mij niet duidelijk.

(Beide genoemd in het boek "Oldambt en Ommelanden" door A.S. de Blecourt, ook in "Oldambster Warfsminuten 1563-1592" door S.H. Abels en D.F. Kuiken).

Breukenregister Bellingwolde en Blijham 3 oktober 1621: Bole Alberts wegen syn swager Hindrick Wolberths verdragen op 40 car. gl. wegen dat d'swager (als Berent Luppes voget Terke Memmes doetslager van Geert Harmens apprehenderen wol)

gesecht tot den voget vorschreven hebbende Tetke by de crage gevater, wilstu hem smoren ick wil dy den beck op sniden, du machste dyn moer....(onleesbaar).

Op 25 oktober 1622 krijgen Titko Memmes en Johan Graver een boete omdat ze op de 18e september 1621 (dronken zijnde) Gert Harmens op de weg geslagen hebben en gewond achtergelaten. Gert is daarop ziek geworden en overleden. De breuk is voor Titko 200 gulden, Johan krijgt "wegen desselvs armoets" 80 gulden. (Breukdag van "extraordinaris broeken").

Op 22 november 1669 is er een oproep om met behulp van stockelknechten en soldaten de soldaat Christoffer Geerts op te sporen, die een vrouw met de degen gedood heeft. (toegang 1, inv.nr. 134).

Rechtstag 5 maart 1670. Luitenant Hendrick Conders heeft doodslag aan cap. Michael Broersema begaan. Hij wordt uit de provincie gebannen. Komt hij weer terug, dan is dat "bij pena van swaerder straffe". (toegang 1, inv.nr. 134).

Onderzoek naar het doodschieten (tijdens de wacht) in Clooster ter Apel van Harm Harms Kuiper in de nacht van 18 november 1808. (toegang 732, inv.nr. 892).

Eexta V bb 1 fol. 47 d.d. 13-10-1613: Haeijo Reints ook caverende voor broers en zusters verklaart ontvangen te hebben van de erfgenamen van zal. Foppo Galtiens en de moeder van de erfgenamen de penningen van wegen missvals voorgevallen tussen Aeyelcko Foppens en zal. Eppo Reindts, "daer he den doet ihn geleden".

Winschoten V dd 7 d.d. 7-9-1657: Wij Alberts wed. van de overleden Berent Berents backer, Jurjen Hector des verstorvenen susters Sara eheman, verklaren dat ze op verzoek van Edo Berendts delenquant door tussenspraak van zijn vader en schoonvader Berent Edes en Jan Hovingh als ooc Jarco Wibbes oohm, een verzoening over wijlen Berent Berendts, van Edo Berents mulder in dec. des jaers 1656, door ontstekinghe zijns gemoets end door een deerlicken val omgekomen.

De straf die Balthazar Gerardsz (de man die op 10 juli 1584 in de namiddag Willem van Oranje, de vader des vaderlands, doodschoot) moest ondergaan wil ik u besparen, maar geloof me, alle in dit artikeltje genoemde vonnissen zijn hierbij vergeleken een zacht eitje. Misschien wel interessant om te weten is dat Balthazar rechten had gestudeerd en een jaar voor de moord bij de prins in dienst kwam. De beloning die hem in het vooruitzicht was gesteld werd later door Philips II aan de familie uitgekeerd en die werden tevens in de adelstand verheven. (Winkler Prins). Wilt u het vonnis lezen, dan moet u op het Algemeen Rijks Archief in Den Haag zijn.

DE RECHTER

LC 29-12-'99

Intussen bent u waarschijnlijk aardig in de stemming om een moorddadige voorouder te vinden en wilt u weten hoe en waar.

Waar kunt u deze misdaden en daders vinden? Ook hier geldt weer dat er wat geluk bij moet. Veel is niet geklapperd en moet gewoon door toeval worden gevonden. Wij helpen een handje en hebben voor u uit het "Breuckenregister Westerwolde" 1567-1667 (geklapperd door de heren Wegman) de doodslagen gehaald:

30-5-1627 Johan Hindrix in Vrescheloo heft nederslach an Habbe Husinge begaan. Breuk 400 gulden.

15-5-1628 Swaneke de dochter van Geertt Loessinck heeft een onecht kind gekregen bij haar vaders knecht. Ze heeft het vermoord en is daarop gevlucht. Haar vader moet 250,- betalen.

21-10-1641 Willem Ellinge (de zoon van Hindrik Ellinge) heeft de mulderszoon int` Convent Ter Apel met een "schuffel int weeke van t`lijff geschoten", die daarop overleden is. Willem breuk 120,-

21-10-1647 Hans Banninge `s morgens "doort int water" gevonden. Men denkt dat het zelfmoord is en de breuk wordt op 120 gulden bepaald.

12-9-1649 De kinderen van Wubbo Harmens (die voortvluchtig is nadat hij zijn vrouw dusdanig geslagen heeft dat die daarop overleden is) betalen 35 gulden.

Dan nu de vindplaatsen:

Gerechten van Selwerd, Oldambt, Westerwolde e.d.: Toegang 730 t/m 735.

Achterin die toegangen staan ook diverse doodslagen, die we er even voor u uithaalden.

Toegang 730 Selwerd en Sappemeer

- nr. 1551-1552 vonnissen (1710-1803)
- nr. 1533-1563 vooronderzoek (1756-1803)
- nr. 1568 Coert Hendricks heeft Remke Jans dodelijk verwond (1679)
- nr. 1569 Hindrick Jans van Dalen wegens moord (1708)
- nr. 1576 lijkschouwing pasgeboren meisje, gevonden Horenschedijk (1763)
- nr. 1995-1996 register criminele zaken (1803-1811)
- nr. 2001 dood van luitenant kwartiermeester Borgers (1805)

Toegang 731 Oldambt

- nr. 5692-5696 crimineel protocol (1696-1803)
- nr. 5785 moord op zijn vrouw door Jan Ratté (Pekela, 1751)
- nr. 5808 kinderlijkjes in tuin van Jan Samuels (Winschoten, 1758)
- nr. 5818 dood brouwer Teeke Evers Clinge (Nieuwe Pekela, 1762)
- nr. 5842 lijk van Gosse Bartels op sloopstimmerwerf te Veendam (1766)
- nr. 5849 dood van H.J. Stroink (Winschoten, 1766)
- nr. 5859 dood van kind van Jacob Harms (Veendam, 1768)
- nr. 5885 zelfmoord van Hindrik Geerts (Midwolda, 1773)
- nr. 5909 dood van Jacob Jans Kien (Wildervank, 1774)
- nr. 5922 dood van Klaas Hindrix (Midwolda, 1779)
- nr. 5936 neonaticide (proces tegen Hilke Jacobus, 1792/3)
- nr. 5943 dood van (stief)kind van Jan Derks Kamer (de verdachte)(1793)
- nr. 6836-6837 rechtezaken (1803-1811)
- nr. 6839-6852 aangifte misdrijven (1803-1811)

- nr. 6916 dood baby te Termunten (1808)
nr. 6929 doodschietsen Fridrik Dissen (1810)
- Toegang 732 Wedde, Westerwoldingerland, Bellingwolde en Blijham**
nr. 24 rechtdagen
nr. 30 levenloos (??) geboren kind van Rixte Jans (1791)
nr. 31 tegen Willem ter Borg, wegens doodslag (1793)
Westerwolde
nr. 294 aangifte van misdrijven
nr. 296 vondst dood kind te Onstwedde in schuur van Berent Klaassen (1774)
Bellingwolde en Blijham
nr. 495-496 rechtdagen
nr. 522 zelfmoordpoging Hinderik Ka (Nieuwe Pekela, 1781)
nr. 577 overlijden van Trijntje Derks te Oude Pekela, Albertje Engels te Bellingwolde, Haijko Scheepvaart en Wijkpe Beerents te Nw.Schans (1789/90)
nr. 591 dood Ude Geijkes onder Bellingwolde (1791)
nr. 674 doodslag Harm Derks Hekman uit Bingum (1797)
Westerwolde
nr. 892 aangifte van misdrijven (1803-1811)
nr. 961 doodsoorzaak wed. Engelken (Nieuweschans, 1809)
nr. 964 doodsoorzaak Harm Jans te Onstwedde (1809)
nr. 970 doodsoorzaak Meindert Harms te Pekela (1809)
- Toegang 733 Fivelingo**
nr. 94-95 Delfzijl, crimineel (1790-1802)
nr. 1026-1028 rechtdagen in criminele zaken (Fivelingo) (1803-1811)
nr. 1040-1041 doodslag van Wabbe Vriesema te Appingedam (1804/05)
nr. 1050 infanticide, dienstmeid Aaltje Heres te 't Zandt
- Toegang 734 Hunsingo**
Crimineel gewoon ingedeeld bij civiele zaken per rechtstoel.
nr. 1493-1494 rechtdagen in criminele zaken (1803-1811)
- Toegang 735 Westerkwartier**
nr. 75 rechtdagen (crimineel) (1756 en later), Westerdeel-Langewold)
nr. 177-179 registers criminele zaken Aduard, diverse jaren.
nr. 610-611 notulen rechtdagen (crimineel) (1803-1811)
- Toegang 136 Hoge Justitie Kamer (HJK)**
nr. 1964-1976 protocol van criminele zaken (1750-1811)
nr. 1985-1991 crimineel portocol van vreemde gerichten (1753-1811)
nr. 2015 inbraak en moord te Grootegast (1756-1763)
nr. 2157 kindermoord (Niekerk, 1768-1771)
nr. 2159 vergiftiging (Westerzand, 1755-1756)
- Toegang 1 Staten Archief**
nr. 1350-1354 Register van criminele sententies (1683-1793)

Wij gebruikten voor dit artikel de volgende bronnen:

De Groninger Volksalmanak 1909 blz. 79 t/m 83. In de GV van 1927 staat op blz. 58 een verhaal over de moord op pastoor Regnerus Papinck, in die van 1901 (blz. 66) over het tarief van de Groninger beul Derck Gorkum rond 1700 en in de GV van 1925 (blz. 84-100) over Groningsche scherprechtersfamilies. Zie hiervoor ook Gens Nostra 1996 blz. 317, idem 2000 blz. 162 e.v. en Nederlandsche Leeuw 1958 blz. 285.

De Breukenboeken van de heren Wegman, bewerking van de Heerlijkheid Wedde, rekeningen van de Drost, ontvangsten. (De moorden voor u eruitgehaald).

De nieuwe Groninger Encyclopedie. (Info Kluin; die geeft trouwens als datum de 27^e).

De Winkler Prins. (Info Balthazar Gerardz: Menno de Lange wees ons hierop).

Met dank aan Klaas Bijsterveld, die ook enige voorbeelden verschafte.

Over de moord op juffrouw Land kunt u meer vinden in het boekje "Daar gebeurde het in Groningen" van Beno Hofman.

Evenals de vorige keren houden wij ons aanbevolen voor verbeteringen en aanvullingen. Ook zouden we het leuk vinden als u bij bovenstaande namen een voorouder vindt en dat ons doorgeeft, misschien zelfs in de vorm van een genealogietje, kwartierstaat of artikelje.

Gezien in het Amsterdams Historisch Museum

Tot Amsterdam zijn gestoolen door een Vrouwmens genaemt Anna, geboortig van Groeningen, out 21 Jaren, mager van tronije, bruijn van oogen, gekleet in donker grijs soo jack als schort, overhangende lip, dees naervolgende goederen:

een paer pendants ieder van 8 steenen, de een war gebrooken en met goudtraect gemaect, een silvere beugeltas met een riem op het lijf, 2 gouden roosringen, 3 wapenringen geheel van gout, gemerckt I.P. met een merck daer tusschen, 3 gouden koopringen, 52 gulden goude munt, 40 gulden silver gelt, een swart sijde jack, een swarte saije schort, een sijde schorteldoeck en verscheijde wit linde.

Die het selve voorkomt, addressere sig op de Gelderse Kaeij in *de Vergulde Draeck*, sal 10 silvere ducats tot een vereeringe genieten.

Amsterdamsche Dingsdaeghse Courant, d.d. 17 juli 1685 (genoteerd door Henk Hartog)

ADVERTENTIE

BOEKHANDEL **van der LAAN & POSTMA**

VALGE 3, 9965 PD LEEN8, (0605) 571092

Nieuwe boeken en antiquariaat
Verzending door heel Nederland

In Friesland veroordeelde Groningers

Antonla Veldhuis; bewerking Henk Hartog

Op 25 juli 1999 was het 500 jaar geleden dat het Hof van Friesland werd opgericht. Ter gelegenheid hiervan verscheen het boek "Archief Hof van Friesland, Inventaris van het archief van de Raad, na 1515 Het Hof van Friesland (1502) 1516-1811", waarbij een CD met ruim 16.000 beschrijvingen van verdachten (criminele dossiers) en eiser met gedaagde (civiele processtukken). Met toestemming van het Ryksargyf haalden wij de criminele Groningers eruit. Het nummer verwijst naar het aanvraagnummer; u krijgt het aangevraagd procesdossier in de originele linnen zak waarin het altijd zat.

Inv.nr.	Vonnis d.d.	Naam beklagde	Afkomstig van
154	29- 6-1700	Hendrick Jansen Riemrinck	Groningen
160	3- 9-1700	Eilaert Ypes	Zuidbroek
162	4- 9-1700	Aeltje Lamberts	Pekela
177	14- 9-1700	Lijsbeth Lucas	Groningen
178	16- 9-1700	Grietje Daniëls van den Bergh	Groningen
188	23-11-1700	Maria Rapel	Groningen
194	5- 2-1701	Andries Berents	Groningen
203	12- 3-1701	Jacobjen Theunis	Stedum
205	15- 4-1701	Jantjen Everts	Warffum
220	29- 4-1701	Elske Maurits	Groningen
221	29- 4-1701	Lijsbeth Lulofs	Groningen
237	20- 4-1701	Hendrick Jansen Riemringh	Groningen
249	17-12-1701	Freerck Everts	Bellingwolde
257	1- 4-1702	Albart Jans	Wildervank
283	23-12-1702	Hendrick Jansen Riemeringh	Groningen
304	25- 6-1704	Margriet Jans alias Blaumuyser	Groningen
311	4-10-1704	Anneke Hansen	Groningen
319	22-11-1704	Anna Jans	Bourtange
373	10- 7-1706	Antje Geerts	Groningen
383	5-11-1706	Grietje Jans	Oudeschans
448	18- 1-1709	Neeltje Harmens	Groningen
449	22- 1-1709	Johannes Clasen alias Swol	Groningen
466	21- 9-1709	Jan Louwrens	Groningen
499	26- 6-1710	Hiltje Riners	Groningerland
522	23- 9-1710	Agniet Lammerts	Nuis
552	1- 1-1711	Maria Pyters	Groningen
556	15- 5-1711	Samuel Wreit (te Groningen)	Great Yarmouth (GB)
566	1- 1-1711	Tymen Jansen	Groningen
581	10-11-1711	Dirckjen Reyners	Groningen
600	27- 2-1712	Johanna Gerrits	Midwolde
671	29- 4-1713	Grietje Everts	Groningen
699	25-10-1713	Jordaan Adams	Groningen
717	18- 1-1714	Berber Jans	Groningen
726	6- 2-1714	Jan Beernts	Groningen
796	23- 2-1715	Trijntje Harmens	Groningen
812	11- 5-1715	Timen Jansen	Groningen

Inv.nr.	Vonnis d.d.	Naam beklagde	Afkomstig van
831	13- 7-1715	Albartus Gerrits	Groningen
832	13- 7-1715	Salomon Dijkmans, soldaat	Groningen
860	7- 3-1716	Jan Hendriks	Delfzijl
861	7- 3-1716	Coenraad Tiddis	Groningen
898	30- 9-1716	Hendrick Jansen	Groningen
939	29- 4-1717	Martjen Abelis	Groningen
953	10- 9-1717	Annigjen Jurjens	Groningen
957	25- 9-1717	Jacob Roches, dienstknecht	Niehove
971	3-11-1717	Harmen Jansen	Bourtange
975	8-12-1717	Hendrick Ulrix Boomgarden	Delfzijl
998	18- 3-1718	Thomas Roms, pelmolenaar afk. van Holwerd	Grijpskerk
999	22- 3-1718	Femme Remmerts Wyttsma	Groningen
1031	24- 9-1718	Jan Hendricx	Groningen
1032a		Christoffel China	Groningen
1032	24- 9-1718	Pytter Pytters	Groningen
1035	15-10-1718	Jannetje Alberts	Groningen
1138	16-11-1720	Willem Hendrix Luchda	Groningen
1174	20- 9-1721	Albert Cornelis, dijkwerker	Uithuizen
1213	25- 4-1722	Regina Laventeye	Groningerland
1233	24-10-1722	Wepke Geerts	Groningen
1256	2- 3-1723	Anna Catharina Hendrix	Groningen
1454	1- 7-1728	Jan Hendrix	Groningen
1459	25- 9-1728	Harmanus Harmanus	Groningen
1544	17-11-1731	Margareta Harmens	Groningen
1562a	3- 5-1732	Arnoldus Sprong	Groningen
1610	1-12-1733	Yttje Hendrix	Groningen
1617	20- 1-1734	Lijsbet Berents	Groningen
1650	11- 9-1734	Catharina Graftikon	Grijpskerk
1834	7- 3-1739	Berent Gerryts	Sappemeer
1849	17-11-1739	Anna Luy	Groningen
1905	17-12-1740	Trijntje Dirx	Appingedam
1930	11- 3-1741	Luitjen Meints (te Hallum)	Zuidhorn
1959	3- 7-1741	Hendrik Lammerts	Pekela
1968	15- 7-1741	Laurens Deklenkamp	Groningen
1970	7- 9-1741	Agriet Lodovicus van den Berg	Groningen
2053	15-11-1742	Sophy Jans	Groningen
2098	19-10-1743	Kaatje Freriks	Groningen
2162	23- 1-1745	Jan Jansen	Noordhorn
2290	18- 6-1748	Antje Jans	Groningen
2380	14- 3-1750	Goytsen Beerens	Grijpskerk
2411	26- 9-1750	Anna Maria Jans	Groningen
2460	29- 1-1752	Luderus Jans	Delfzijl
2509	16- 9-1752	Stijntje Thomas	Appingedam
2510	23- 9-1752	Syne Jans	Groningen
2526	20- 1-1753	Jan Claesens	Groningen
2575	15- 5-1754	Berber Feyts	Grijpskerk

Inv.nr.	Vonnis d.d.	Naam beklagde	Afkomstig van
2682	19-11-1756	Anna Mary Jansen, bedelaar	Groningen
2776	28-10-1758	Christiaan Erig Doot, bedelaar	Groningen
2780	9-12-1758	Grytje Mayers	Groningen
2830	6- 9-1759	Jacob Roelofs	Groningen
2861	13- 5-1760	Bronger Pytters, zijvastmaker	Saaksum
2862	13- 5-1760	Jan Geerts, stuurman	Veendam
2863	13- 5-1760	Jacob Theunis, scheepskok	Veendam
2897	24- 1-1761	Hendrik Jans	Groningen
2925	21-11-1761	Johannes Wybes	Grootegast
2954	19- 1-1763	Grytje Geerts	Groningen
2968	13- 5-1763	Melis Jeremias Pilon	Ulrum
2969	13- 5-1763	Johannes Jeremias Pilon	Ulrum
3137	18-12-1767	Antje Everts	Stroobos
3138	21- 1-1768	Antje Everts	Stroobos
3183	18- 3-1769	Elisabeth Hendriks	Groningen
3244	18- 5-1770	Adam Leenderts	Hoogezand
3394	15- 2-1773	Aldrick Muller, zeevarende	Wildervank
3420	21- 5-1773	Tettje Allerts	Veendam
3429	16- 9-1773	Israël Marcus	Groningen
3460	26- 2-1774	Beernt Piers	Visvliet
3473	11- 6-1774	Gerrit Abrams (te Groningen)	Leer (Ostfriesland)
3494	27-10-1774	Antje Jans Post, dienstmeid	Termunterzijl
3498	3-12-1774	Albert Jans, schipper	Wildervank
3539	8- 9-1775	Lutske Jetsis	Groningen
3541	23- 9-1775	Lyckle Willems	Grootegast
3546	18-10-1775	Jan Allerts	Groningerland
3555	12-12-1775	Jacob Emmerik	Groningen
3693	19-12-1778	Anna Johannes	Oudeschans
3733	10- 3-1780	Baukje Willems	Groningerland
3741	30- 5-1780	Nicolaas Sigmond	Groningen
3767	8-12-1780	Klasina Ubbens	Groningen
3768	19-12-1780	Gesina Ubbens	Groningen
4031	28- 9-1784	Geertruid Ewouds	Groningen
4117	24- 1-1786	Geeske Pieters	Leek
4164	3-10-1786	Geeske Pieters	Leek
4177	25-10-1786	Rikske Jans	Nieuweschans
4210	1- 1-1787	Wymke Geerts, stoelwinder	Groningen
4255	27-11-1787	Arjen Cornelis, boerenknecht	Lutjegast
4428	8- 5-1789	Mayke Tjebbes, dienstmeid	Sappemeer
4465	17- 9-1789	Hendrik Eppinga	Niezijl
4532	19- 6-1790	Gosse Sipkes	Leek
4688	2-10-1792	Pieter Beerns	Nijkerk (Niekerk?)
4782	19- 2-1794	Janna Meyers	Groningen
4840	20- 1-1795	Hendrik Eppinga	Niezijl
4980	21-11-1795	Cornelis van der Wielen, soldaat	Groningen
5089	23- 9-1796	Paulus Vogel, ass. werving ter zee	Groningen
5100	12-10-1796	Rinskjen Reinders	Groningen

Inv.nr.	Vonnis d.d.	Naam beklaagde	Afkomstig van
5122	19-11-1796	Jan Harmens Slot	Leek
5380	18- 5-1798	Hendrik Gerrits Pleyendael	Groningen
5408	14- 9-1798	Caspar Dik, soldaat (te Groningen)	Veurne
5409	14- 9-1798	Davide de Gee, soldaat (te Gron.)	Den Haag
5605	13- 2-1800	Luitje Jans; vlotter	Delfzijl
5699	2- 9-1800	Frouke Jochems	Pekela
5766	24- 1-1801	Harmen Geerts	Westerlee
5823	19- 5-1801	Anna Beerends	Nieuwezijl
5832	13- 6-1801	Anna Beerends	Nieuwezijl
5989	27- 3-1802	Jan Dagelet	Groningen
6097	26-11-1802	Anna Jacobs Vos	Groningerland
6109	14-12-1802	Gerrit Hendrik Haan	Winschoten
6140	11- 2-1803	Jantje Smits	Groningen
6150	1- 3-1803	Elisabeth Jelkes	Groningerland
6193	17- 5-1803	Anna Jacobs Vos	Delfzijl
6256	30- 9-1803	Dominicus Boerema	Groningen
6271	20-10-1803	Yve Jans	Sappemeer
6274	29-10-1803	Juda Jans, scheepskok	Groningen
6314	4- 2-1804	Wytske Pieters, landarbeidster	Delfzijl
6326	25- 2-1804	Janke Alberts (te Grootegast)	Veenwouden
6336	13- 3-1804	Jan Roels Nijland	Sappemeer
6350	14- 4-1804	Jan Gooitsens Hamstra (te Gron.)	Gerkesklooster
6361	5- 5-1804	Nanning Jans	Doezum
6430	27-10-1804	Harmen Geerts	Westerlee
6436	22-11-1804	Hendrik Reintjes	Grootegast
6472	15- 2-1805	Elisabeth Jeltjes	Godlinze
6484	20- 3-1805	Willem Hartsma	Groningen
6590	5-12-1805	Zwaantje Jacobs	Groningen
6640	24- 3-1806	Jeltje Harmens	Leek
6695	2- 7-1806	Willem Meyer	Groningen
6896	12- 9-1807	Pieter Pieters Posthumus, dagloner	Visvliet
6925	31-10-1807	Jantje Tebbes	Sappemeer
6934	10-12-1807	Dirkje Jans Blom	Groningen
6949	19- 1-1808	Dirkje Jans Blom	Groningen
6954	20- 1-1808	Willem Hartsma	Groningen
6964	23- 1-1808	Harmen Bartels	Groningen
7031	17- 5-1808	Beerendje Geerts (te Leeuwarden)	Scheemda
7041	4- 6-1808	Willem Hartsma (te Paterswolde)	Groningen
7042	4- 6-1808	Harmen Bartels	Groningen
7108	12-11-1808	Beerendje Geerts	Scheemda
7109	15-11-1808	Beerndtje Geerts	Scheemda
7124	6-12-1808	Harmen Geerts	Groningen
7126	6-12-1808	Willem Hartsma	Groningen
7221	5- 7-1809	Nicolaas de Wei	Delfzijl
7222	6- 7-1809	Pieter Pot (te Leeuwarden)	Groningerland
7311	23- 3-1810	Gerben Douwes (te Twijzel)	Visvliet
7370	7- 9-1810	Johannes Krot, knecht te L'warden	Groningen

Boerderijenonderzoek op de Groninger klei

Liefke E. Bos

In de provincie Groningen zijn inmiddels verscheidene boerderijenboeken samengesteld. Dergelijke publicaties omvatten de geschiedenis van een bepaald (klei)gebied in de provincie: de historie van elke boerderij is “per voordeur” vastgelegd. Ook thans verdwenen bedrijven komen aan bod. Bovendien hebben veel boeken een aantal inleidende algemene hoofdstukken. De grens van zo'n beschreven gebied valt dikwijls samen met die van een burgerlijke gemeente uit de tijd van vóór de herindelingen. Praktisch alle boeken hebben een naamregister van personen die worden genoemd bij de afzonderlijke boerderijbeschrijvingen. Om de geschiedenis van de bedrijven vast te leggen is er gewerkt van het heden naar het verleden; immers de hedendaagse situatie is exact bekend. Het volgend overzicht is in schematische vorm weergegeven. In stappen terugwerken met behulp van de volgende bronnen:

1. Terug tot 1832/1811. Sinds Napoleon een “uniform” Nederland.
  - Kadaster (sinds 1832)
  - Notarissen (sinds 1811)
  - Burgerlijke Stand (vanaf 1811)Voor eigenaren zie kadaster; voor bewoners zie bevolkingsregister
2. De tijd vóór 1811, terug tot 1750.
  - Vanaf 1750 moesten akten (koop/verkoop, inventarissen e.d.) per rechtsgebied verplicht worden bewaard.
3. De tijd vóór 1750 kent grote verschillen per regio in de provincie Groningen. Zie voor de geschiedenis tot Napoleon: *Het oude Groninger recht in hoofdlijnen*, door dr. P. Brood.

In de kadastrale gegevens kan men zien wie de eigenaar is; maar in Groningen kan dat evengoed een **beklemde meier** zijn. Zeg: een **huurder met zeer veel rechten**, veel meer dan een gewone huurder.

In Groningen hebben we te maken met een bijzondere rechtsconstructie, namelijk **het beklemrecht**. Het voert hier te ver om het beklemrecht uitgebreid te bespreken, maar het is van belang te weten dat beklemde meiers (of huurders) een zogenaamde vastehuur-boekje hebben, d.w.z. het bewijs voor de huurder – de meier – dat hij de jaarlijkse (vaste) huursom aan de **eigendomhouder/eigenaar-in-beklemrechtelijke zin** heeft betaald. Zo'n boekje kan over een lange reeks van jaren de opeenvolgende meiers noemen. Het wordt bij een verkoop steeds overgedragen. Eigendomhouders-in-beklemrechtelijke zin kunnen zijn:

Kerken – Adellijke families – Gasthuizen – “gewone” particulieren – de provincie (voormalige kloostergoederen) – de Ommelanden – de stad Groningen.

Deze eigenaren-in-beklemrechtelijke zin hielden dikwijls staatboeken, kaartenatlassen e.d. bij. In deze boekhoudingen kan men de meiers (en hun burens) terugvinden.

Een prachtige boekhouding – per jaar – is die van de provincie Groningen inzake de voormalige kloostergoederen. Aanvankelijk waren deze geordend per voormalig klooster, later per gebied. De provincie liet omstreeks 1723 kaarten maken van deze voormalige goederen en van de goederen die zij in 1717 in beslag had genomen.

Soms is er geen complete aaneensluitende boekhouding (meer) van een boerderij, maar heeft men per gebied wel prachtige peildata waar zowel eigendomhouders-in-

beklemrechtelijke zin als meiers worden genoemd. Staat in die kolommen dat de meier zelf eigenaar is, dan betekent dat, dat hij volle eigenaar is. Onder meer de jaren 1755 en 1721 zijn van die peiljaren.

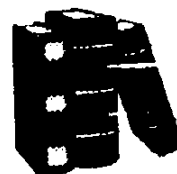
Ook prachtige hulpmiddelen zijn de gegevens van de Heerlijke rechten en die van de Landdagcomparanten. In beide bronnen kan men verwijzingen van koopakte-data etc. aantreffen. Verder kunnen doop-, trouw- en begraafboeken van kerken een schat aan informatie bevatten.

Voor onderzoek kan men terecht op de *Groninger Archieven* en bij het *Kadaster*, naast elkaar gehuisvest aan het Cascadeplein te Groningen. Ook is de schrijfster bereid om haar onderzoek (*Het Bierumer Boerderijenboek*, Scheemda 1996; niet bij de boekhandel verkrijgbaar; voor informatie: tel. 0595-413438, Liefke E. Bos, Roodeschool) nader toe te lichten.

Nieuwe boeken: Verschenen of nog te verschijnen

Eilko van der Laan

Heraldiek van de basiliek. Ir. A. Daae. Eigen uitgave, 2000. Beperkte oplage, genummerd.

Ter gelegenheid van het Heilig Jaar 2000 is dit boekje over kerkelijke heraldiek verschenen. Deze tak van wapenkunde is uniek en daardoor enigszins onderbelicht. Na het voorwoord en een ten geleide van kardinaal Simonis volgt een inleiding over de begrippen en ontstaansgeschiedenis van de basiliek. Daarna wordt ingegaan op de wapens, geregistreerd in het wapenregister van de Hoge Raad van de Adel.

Van nog niet geregistreerde wapens is een studie gemaakt en er is aandacht besteed aan twee Amerikaanse basilieken.

Prijs van het werk is f 48,50 excl. de verzendkosten van f 8,00 in Nederland, f 9,00 voor Europa, f 15,00 daarbuiten. Belangstellenden kunnen in het bezit van het boek komen door het totale bedrag over te maken op gironummer 606044 t.n.v. het Consulentenschap voor de Heraldiek te Groningen o.v.v. van "Heraldiek van de Basiliek".

Kamp 'De Beetse' 1935-1948. Herinneringen aan een werk- en interneringskamp in Westerwolde. J.Spanninga. Uitg. REGIOProject, ISBN 9050281418, geb., 96 pag., geïll., f 37,50

Werklozen werden in 1935 tewerkgesteld om het onliggende land te ontginnen. In 1942 arriveerden er veelal Amsterdamse joodse mannen, een voorportaal van de vernietigingskampen in Oost-Europa. Na de bevrijding was het kamp een interneringskamp voor politieke gevangenen, tot 1948.

60 x '40-'45 = 2000. Zestig Groningers over de Tweede Wereldoorlog: herinneringen, impressies, gedachten. Uitgave Stichting Oorlogs- en Verzetsmateriaal Groningen, 2000. ISBN 9090136878, ing., f 15,00, geïll.

Verzameling van 60 uiteenlopende voorwerpen en foto's met het verhaal van de persoon, die er een bijzondere band mee heeft, 60 fragmenten van de Tweede Wereldoorlog.

Woelig Groningen. Verhalen uit het verleden van de stad. B. Hofman. Uitg. Noordboek, 2000, ISBN 9033011174, ing., 120 pag., ing., f19,50, geïll.

Ooit actuele gebeurtenissen, die veel commotie veroorzaakten in de stad. In 56 hoofdstukjes.

Stadstaat Groningen. De Groninger stadsrechten en buitenbezittingen 1612-2000. M. Schroor. Uitg. REGIOPROjekt, 2000. ISBN 9050281338, geb., 248 pag., f45,00, geïll.

In het verleden was Groningen een grootondernemer, met veel bezit aan grond. Daardoor kon de stad fungeren als een stadstaat met eigen reglementen. Het is het verhaal van de veenaafgravingen, het landbouwgebruik en de beklemming. Een fascinerend verslag over de systematische ordening van de Veenkoloniën.

CD-roms bewerkingen Rechterlijk Archief Oldambt

Een aantal uitgebreide bewerkingen van het Oud-Rechterlijk Archief van het Oldambt (de "blauwe boeken" in de kasten van de *Groninger Archieven*; nu toegang 731) zijn op CD-rom verschenen als Word-bestand of WordPerfect-bestand.

Verkrijgbaar zijn CD's van Beerta (1610-1811), Nieuwolda (1648-1811) en Wagenborgen (1608-1811). Nadere informatie bij:

S.H. Abels, tel. 0598-468724

T.K.J. Wagenaar, tel. 050-5266701; e-mail: tkjwagenaar@hotmail.com

Aanwinsten bibliotheek

Van de heer J. Feijen, Gratamastraat 33 te Groningen ontvingen wij het *Familieboek Feijen*. Het boek (150 blz.) behandelt de geschiedenis vanaf de 16^e eeuw van deze uit het kerkdorp Thuine, buurtschap Suttrup in het graafschap Lingen stammende familie.

Van de familie Bousema ontvingen wij voor onze afdelingsbibliotheek een aantal nummers van het historische tijdschrift *Origins* (Grand Rapids, Michigan, USA) en nieuwsbrieven (*Newsletters for the friends of the archives*) uit dezelfde plaats. Tevens kregen we enige jaarverslagen van het A.C. van Raalte Institute (Hope College, Holland, Michigan, USA). Behalve historische bevatten deze bladen de nodige genealogische gegevens.

Tenslotte kregen we nog een aantal bevolkingslijsten van het *Department of Commerce and Labourbureau of the census* uit de staat Illinois (USA).

Voor al deze (en eerdere) schenkingen willen wij de gulle gevers hartelijk bedanken.

Zoals u ongetwijfeld weet, is de afdelingsbibliotheek sinds een paar maanden ondergebracht bij onze DIP, Femke Roobol. Zij (en haar man Lars) zijn druk doende alle boeken, tijdschriften etc. opnieuw te ordenen en een up-to-date inventaris samen te stellen. Deze inventaris zal vervolgens via onze website geraadpleegd kunnen worden. Als u iets uit onze bibliotheek wilt inzien, maak dan even een afspraak met Femke Roobol (adres zie achterkaft).

Nieuwe (en oude) boeken, tijdschriften en publicaties over genealogie, historie van Groningen, emigratie, achtergrondinformatie etc. blijven altijd welkom in onze afdelingsbibliotheek. Wanneer u iets publiceert, overweeg dan eens ook een exemplaar aan de afdeling te schenken!

Stamreeks Opheikens

Harry Opheikens, Heemstede

Ik ben nu ongeveer 12 jaar bezig met de historie van de familie Opheikens en, net als velen, nog lang niet klaar. Dit mede door nog ontbrekende gegevens van "takken" in Amerika, maar ook in Nederland moet je toch overal achteraan lopen. Mensen zullen zelden uit eigen beweging gegevens verstrekken, ondanks het feit dat ze op de hoogte zijn van mijn onderzoek naar de familie Opheikens. Misschien zijn er lezers die een naam herkennen en mij van aanvullende informatie kunnen voorzien.

Hieronder een verkort overzicht:

Vóór 1700 heb ik alleen de namen van Jan Hendriks en Elske Jans. Ik heb geen data van hen. Zij kregen in ieder geval een zoon Hendrik en een dochter Antje (ged. 12-1-1710). Vermoedelijk is er ook nog een dochter Etje. Behalve dat ze getuige is geweest bij een huwelijk heb ik hier verder geen gegevens van. Ook van Antje heb ik verder geen gegevens gevonden. Mijn start begint dus bij Hendrik Jans, gedoopt 30 april 1702.

Jan Hendriks, tr. Elske Jans

Zij hebben in ieder geval twee kinderen:

1. **Hendrik** ged. Oude Pekela 30-4-1702; 2. Antje ged. idem 12-1-1710

I Hendrik Jans (op Haikens), ged. Oude Pekela 30-4-1702, tr. Scheemda 15-4-1731 Stijntje (Hindriks) Ockes, ged. Scheemda 22-9-1709, overl. 20-9-1799

Zij kregen negen kinderen:

1. Okke, ged. Scheemda 10-2-1732; 2. Kunne, ged. Winschoten 10-1-1734; 3. Jan, idem 23-3-1736; 4. Jan, geb. Oude Pekela 12-8-1738; 5. Grietje, ged. idem 31-8-1741; 6. Fennechien, doop niet gevonden; 7. Freerk, ged. Oude Pekela 11-1-1744; 8. Geertje, idem 25-1-1747; 9. Hindrikje, idem 30-4-1752

II Jan Hindriks op Haikens (Opheikens), geb./ged. Oude Pekela 12/17-8-1738, overl. Oude Pekela 6-11-1824, tr. Oude Pekela 6-1-1763 met Grietje Tjerks (Tjarks), ged. Sappemeer 23-10-1740, overl. Oude Pekela 31-8-1808

Zij kregen acht kinderen te Oude Pekela:

1. Elzijn, geb. 2-12-1765; 2. Hindrik, geb. 10-4-1768; 3. Geertje, geb. 7-12-1774; 4. Grietje, ged. 9-3-1777; 5. Stijntje, geb. ca. 1778; 6. Tjerk (Tjark), geb. 12-3-1779; 7. Okke, ged. 26-8-1781; 8. Jan, ged. 18-1-1784

III Tjerk (Tjark) Jans op Heikens, geb./ged. Oude Pekela 12/14-3-1779, overl. Oude Pekela 13-7-1832; tr. Vriescheloo 15-8-1802 Engeltje Jans Klein, geb./ged. Bellingwolde 2/8-2-1782, overl. 29-1-1847

Zij kregen acht kinderen te Oude Pekela:

1. Grietje, ged. 2-1-1801; 2. Grietje, geb. 21-2-1804; 3. Jan, geb. 17-3-1807; 4. Zwaantje, geb. 5-10-1809; 5. Geert, geb. 26-8-1812; 6. Jacob, geb. 20-12-1816; 7. Hindrik, 2-4-1820; 8. Jans, geb. 29-10-1821

IV Jacob Tjerks Ophaikens, geb. Oude Pekela 20-12-1816, overl. Wedde 4-4-1886; tr. Wedde 31-3-1847 met Anneke Jans Fokkens, geb. Meeden 9-10-

1822, overl. Wedde 16-1-1901

Zij kregen negen kinderen:

1. Engeltje, geb. Blijham 10-6-1847; 2. Jan, 23-9-1848; 3. Tjerk, geb. Wedde 17-12-1850*; 4. Eltjo 4-12-1852; 5. Jantje 1-3-1856*; 6. Geert 5-2-1858; 7. Hendrik 30-1-1860*; 8. Bertus 9-5-1864; 9. Grietje 5-9-1866

(* = geëmigreerd naar Amerika)

V **Eltjo Opheikens**, geb. Wedde 4-12-1852, overl. 7-12-1924; tr. Winschoten 10-5-1883 **Alberdina Visscher**, geb. Wedde 29-8-1850, overl. Wedde 22-11-1921

Zij kregen acht kinderen, allen geboren te Wedde:

1. Jacob 17-8-1883; 2. Grebbert 7-12-1884; 3. Bertus 11-9-1886; 4. Hendrik 4-4-1888; 5. Anko 6-11-1889; 6. Eltjo 16-3-1892; 7. Albertus 19-2-1894; 8. Hindertje 15-4-1895

VI **Hendrik Opheikens**, geb. Wedde 4-4-1888; overl. 29-12-1958; tr. Bellingwolde 15-8-1908 **Antje Everts**, geb. Bellingwolde 18-9-1885, overl. 9-5-1972

Zij kregen negen kinderen, geboren te Bellingwolde:

1. Eltjo 25-9-1908; 2. Evert 13-11-1912; 3. Albert 15-8-1914; 4. Stienus 29-11-1916; 5. Geessien 24-1-1918; 6. Hendrik 25-6-1921; 7. Antje 27-9-1923; 8. Hinderkje 1-6-1927; 9. Evert Jacob 2-11-1929

VII **Evert Jacob Opheikens**, geb. Bellingwolde 2-11-1929; tr. 29-10-1955 **Hindertje Berends**, geb. Bellingwolde 5-12-1931

Zij kregen één zoon: Hendrik Harm Opheikens, geb. Haarlem 24-3-1958

VIII **Hendrik Harm (Harry) Opheikens**, geb. Haarlem 24-3-1958; samenwonend met **Iris Ellenkamp**, geb. Haarlem 2-6-1966

Zij kregen (tot nu toe) één zoon: Robbin Opheikens, geb. Haarlem 3-8-1999

Het dubbellevens van Jan Koerts Davids

Femke en Lars Roobol

Een onderzoek naar de familie DAVIDS bracht ons naar het vroeg-19e eeuwse Zoutkamp, waar **Jan Koerts Davids** werd geboren uit **Koert Jans Davids**, een bakker, geboren te Nieuwe Pekela, en **Martje Jans Buis**, geboren te Zoutkamp. Er werden de volgende dopen van hun kinderen gevonden in Vierhuizen, Zoutkamp:

Jantje 1797; Anje 1799; **Jan** 1802; Hendrik 1804; **Jan** 1806; Berend 1810; Petrus 1812; Gerrit 1816; Harm 1819.

De conclusie is overduidelijk: Jan (1802) stierf jong, en Jan (1806) is het kind dat wij zoeken, en zo vinden wij het ook terug in het artikel van P. Ritsema uit *Gruoninga* 1961. Jan was vrij trouwlustig: eerst vinden we een huwelijk op 23 april 1826 in Zoutkamp met Eike Freerks Nienhuis. Zij overlijdt in 1827 te Zoutkamp. Vervolgens trouwt hij op 28 november 1828 in Ulrum met Kornelske Reinders (van) de(r) Maar. Tenslotte is er het huwelijk op 6 juli 1833 in Ulrum met Grietje Reinders de Maar, de zuster van Kornelske.

Toch zijn er aanwijzingen dat het anders in elkaar steekt dan men op het eerste gezicht zou denken. Zo kloppen de leeftijden die Jan opgeeft bij zijn huwelijk met de

zusters De Maar niet. "Kan gebeuren, voor 1850", horen wij u denken, maar dat is niet het enige. Bij het hertrouwen van Jan in 1833 vinden wij geen vermelding van een eerder huwelijk, geen overlijdensakte in de huwelijksbijlagen, niets! Verder bleek dat Kornelske in 1874 in Leens is overleden en Grietje in 1876 in Warfhuizen. Was Jan een bigamist, die een dubbelleven leidde? Het klinkt onwaarschijnlijk, het moet toch in de gaten lopen, als je twee zussen bedriegt ...

De waarheid is veel eenvoudiger: Jan (1802) is helemaal niet overleden, er waren gewoon twee Jannen in het gezin. De ene is vernoemd naar opa Davids, de andere naar opa Buis. Dan opeens kloppen de leeftijden die bij de huwelijken worden opgegeven en ontstaat er het volgende beeld:

- **Jan (I) Koerts Davids** werd op 14-1-1802 in Zoutkamp geboren. Hij trouwde (1) met **Eike Freerks Nienhuis** op 23-4-1826 in Ulrum. Zij overleed op 1-9-1827 in Zoutkamp en Jan trouwde (2) op 28-11-1828 in Ulrum met **Kornelske Reinders van der Maar** uit Maarslag. Jan was bakker, later boer en woonde op Maarslag. Jan (I) stierf op 18-12-1839 in Vierhuizen, gemeente Ulrum.
- **Jan (II) Koerts Davids** werd op 15-9-1806 in Zoutkamp geboren en werd te Vierhuizen gedoopt op 2-11-1806. Hij was een schipper(sknecht), later dagloner. Op 6-7-1833 trouwde hij te Ulrum met **Grietje Reinders de Maar**, uit Maarslag, gemeente Leens. Zij was een zus van Kornelske en overleed op 26-12-1876 in Warfhuizen. Jan overleefde haar bijna 7 jaren en stierf op 12-11-1883, ook in Warfhuizen.

Wij zijn geïnteresseerd in de herkomst van Jan Hendriks Davids en Jantje Hendriks, de grootouders van beide Jan Koerts Davidsen, die op 30 juni 1765 trouwden in Nieuwe Pekela. Wij zien uw reactie graag tegemoet:

roobol@kvi.nl

<http://www.oprit.rug.nl/proobol>

Service op afstand

Binnenkort kan het Verenigingscentrum (VC) **SERVICE op AFSTAND** leveren. Leden van de NGV kunnen dan de gedigitaliseerde bestanden van het VC aanvragen en op deze manier thuis gebruik maken van het VC. Uiteraard duurt het nog jaren voor alles is gedigitaliseerd, maar van wat reeds klaar is, kunt u gebruik maken.

De volledige tekst (als u precies wilt weten hoe een en ander werkt en welke bestanden reeds gedigitaliseerd zijn) kunt u via e-mail of op een diskette aanvragen bij janclohmeijer@compuserve.com of telefonisch via 035-6949029.

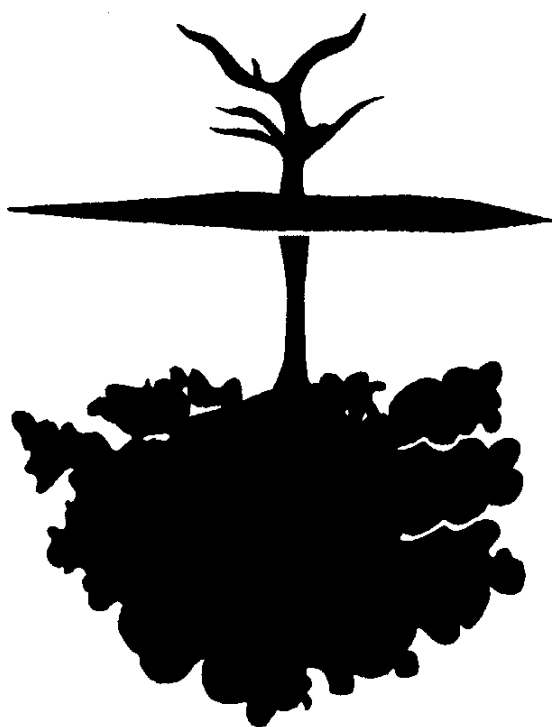

Kopij voor Genealogische Dag d.d. 19 mei 2001 te Stadskanaal

Zoals gemeld wordt op 19 mei 2001 in Stadskanaal de 48ste *Genealogische Dag* gehouden. In het juli/augustus-nummer van *Gens Nostra* heeft u al een oproep kunnen lezen om kopij te leveren, die betrekking heeft op de Groninger en Drentse Veenkoloniën (adres: postbus 976, 1000 AZ Amsterdam, of Arendshorst 1666, 2317 CZ Leiden).

Ook *HuppelDePup* wil graag in het april/mei-nummer van 2001 extra aandacht besteden aan dit interessante gebied. Ook bij óns is uw kopij - bv. over onbekende bronnen in dit gebied - van harte welkom (adres: redactie-adres HDP).

U begint bij de wortels

U eindigt bij *COPYRIGHT!*

Kerklaan 49-51
Groningen
050-5714666

COPYRIGHT!

Uw partner in opmaak & repro

Osloweg 97a
Groningen
050-3188034

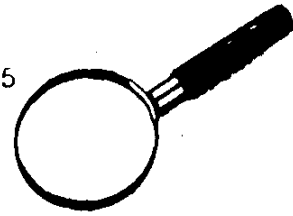
www.copy-right.nl

Vragen en antwoorden

redactie: Thijs IJzerman

Voor de spelregels van deze rubriek: zie *HuppelDePup* nr. 1 van dit jaar, blz. 25

Antwoorden

2000/15 VAN OXWERT-SJOERDS

In de kwartierstaat Meinema, in "Terugblik" onder redactie van D. Bron uit Tynaarlo, komen de gevraagde personen voor als kwartieren 102 en 103; Hiske Pieters, ged. Noordhorn 7-10-1703, dochter van Pieter Peters, en ook nog andere kinderen van Metske Sjoerts en Hiske Pieters dan genoemde kinderen uit het tweede huwelijk.
Roelof van Wijk, Haren

2000/16 KUIJPERS-JACOBS-DOESKES

Harke Jacobs (Kuipers) is bij eerste huwelijk afkomstig van Noordhorn, en gedoopt aldaar op 5-2-1713, zoon van Jacob Derks (Dirx), ged. Noordhorn 25-10-1676 en van Grietje Jans, (huwelijk Noordhorn 7-6-1705).

Anje Derks is ged. Oldekerk 1-2-1711, overl. aldaar voor 28-8-1767 wanneer een boedelinventaris wordt opgemaakt, de kinderen uit het huwelijk krijgen elk een 1/6 deel van het moederlijk erfdeel. Zij is dochter van Derk Luirts, ged. Sebaldeburen 27-8-1671 en Abeltje Harkes, ged. Oldekerk 23-3-1684, hun huwelijk Niekerk/Oldekerk op 4-5-1704.

Imke Doeskes (Wijma, Weima) is ged. Doezum 17-12-1741, overl. Oldekerk 21-3-1824, oud 83 jaar, dr. van Doeske Geerts (ged. Grijpskerk 26-4-1716) en Reine Ytzes (ged. Doezum 1-4-1708), hun huwelijk te Grootegast op 10-6-1739. Uit het huwelijk van Imke Doeskes met Harke Jacobs zijn 7 kinderen bekend met verbindingen naar de families Kuipers, Teeninga, Cazemier en Meringa. Bij de doop van het laatst bekende kind in 1785 is Harke Jacobs 72 jaar oud.

(Van genoemden is bij inzender meer informatie aanwezig)

Roelof van Wijk, Haren

Vragen

2000/19 STEENBERGEN

Arend Steenbergen, geb. op 't Hogeveen ca. 1726, begr. Amsterdam 20-6-1797 "Karthuizerkerkhof", ondertr. Amsterdam 14-5-1751 Geertje Kluijf, geb. Amsterdam ca. 1726, begr. Amsterdam 12-2-1795, "Karthuizerkerkhof".

Gevraagd aanvullende gegevens.

Siemon J. Staphorst, Almere

2000/20 ROELFS-JANS

Simen Roelfs, tr. Winsum 2-4-1719 Nanje Jans, wed. Aijke Clasen. Van Simen Roelfs is verder nog niets gevonden. Nanje Jans daarentegen, tr. (1) Menkeweer 3-6-1708 met Aeijke Claessen. Bij haar wordt vermeld "van Westerwijtwerd".

Gevraagd aanvullende gegevens.

Siemon J. Staphorst, Almere

2000/21 GRAVER-JACOBS

Bij het tweede huwelijk van Ijkje Jacobs (dochter van Jacob Graver en NN en weduwe van Jan Ridderingh) met Toncko Egberts (h.c. Meeden 1 mei 1668) zijn voor haar getuigen haar oom en tante Tiaert Jans en Griete (Frederiks?). Gevraagd verdere gegevens over Tiaert en Griete (ouders, zussen/broers, hoe is precies de familierelatie).
A. Veldhuis, Veenwouden

2000/22 JANS

Gevraagd de ouders van de zussen Swaantje Jans (× 1668 Geert Jochems), Gepke Jans (× 1677 Galtje Jurjens) en Harmke Jans (× 1667 Sijbel Edzkes). Getuigen bij hun huwelijken zijn oom Harm Hindriks, voormond Harm Hindriks op Winschoterzuirveen en sibbe voogd Hindrik Hindriks.
A. Veldhuis, Veenwouden

2000/23 HOEXEMA

Catharina Hoexema trouwt op 24-2-1700 in Groningen met Menso Mensens, brouwer. Zijn voorgeslacht is bekend. Kinderen zijn Matthias, Frouke en Peter. De beide jongensnamen komen (waarschijnlijk) van haar kant.
Gevraagd haar voorouders.
A. Veldhuis, Veenwouden

2000/24 COMMANDEURS

Wie heeft ervaring met archiefonderzoek naar commandeurs ter zee (hoogstwaarschijnlijk walvisvaarders) en turfschippers.
De 1e wonend in Pekela rond 1800, de turfschipper afkomstig van Oude Pekela en varend op Harlingen en Amsterdam 1860-1890.
De Redactie van HuppelDePup: A.Veldhuis en H.Hartog.

ADVERTENTIE

Te huur:

**Luxe vakantiewoning te Een.
Gunstig gelegen tussen de archieven
van Assen, Groningen en Leeuwarden.
Vanaf f 250,- per week.**

**Fam. J. Hofman,
☎ 0594 - 503 926 (niet op zondag)**

Bestuur

van de afdeling Groningen van de Nederlandse Genealogische Vereniging

- **Voorzitter** J.W.H. van Campen De Hop 4 9301 PM Roden
jwh@dolfijn.nl 050 - 501 82 14
- **Vice-voorzitter** M.J. IJzerman Hoendiep 117 9743 AP Groningen
(Afgevaardigde) *thijs.ijzerman@planet.nl* 050 - 311 97 07
- **Secretaris** E. Landzaat Boeg 106 9733 ER Groningen
(Plv. afgevaardigde) *eddylandzaat@planet.nl* 050 - 573 57 74
- **Penningmeester** A. Kaman-Broekhuizen Tammingastraat 9 9978 PA Hornhuizen
annet@kaman.etrade.nl 0595 - 48 70 74
- **Overige leden** F. Roobol-Lintelo Isebrandtsheerd 93 9737 LK Groningen
(DIP) *roobol@kvi.nl* 050 - 541 67 47

Redactie HuppelDePup

J.W.H. van Campen	De Hop 4	9301 PM Roden	<i>hartog@nl.packardbell.org</i> 050 - 501 82 14
H.J.E. Hartog	Snelliusstraat 28	9727 JN Groningen	050 - 525 33 33
J.B. Kranenborg	Westinghousestraat 36A	9727 GX Groningen	050 - 526 41 57
E.F. van der Laan	Valge 3	9965 PD Leens	0595 - 57 19 92
A. Veldhuis	Dr. A. Plesmanlaan 75	9269 PJ Veenwouden	0511 - 47 58 98
M.J. IJzerman	Hoendiep 117	9743 AP Groningen	050 - 311 97 07

Contactdienst (CALs)

T.K.J. Wagenaar Spieghelstraat 103 9721 JT Groningen *tkjwagenaar@hotmail.com* 050 - 526 67 01

Afdelingsbibliotheek

Mevr. F. Roobol-Lintelo, Isebrandtsheerd 93 te Groningen. Tel. 050-541 67 47. Te raadplegen na afspraak.

Kinn'n wie joe help'n?

	BBS	Computer algemeen	Contactdienst	Genealogie beginners	Genealogie gevorderd	Heraldiek	HazaData	NGV algemeen	Gens Data	Knipseldienst	ProGen	Internet	Kadaster	Notarieel
Ir. A. Daae						✓								
M.J. de Lange				✓	✓		✓							
M.J. IJzerman				✓	✓		✓	✓					✓	✓
J.W.H. van Campen				✓						✓				
H.J.E. Hartog				✓	✓			✓						
Mw. A. Veldhuis				✓	✓									
P. Molema	✓	✓					✓					✓		
R.O. Roffel							✓							
Mw. F. Roobol												✓		
T.K.J. Wagenaar			✓								✓			
E. Landzaat								✓		✓				
G.W. Kuijk							✓							

